

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hársos hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
szombat napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszadására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 30.

Egy év történetéből.

A XX. század első esztendeje végperceit éli; még néhány perc és elmerül ez is a múlt nagy tengerébe. Itt az alkalom, hogy számon kérjük tőle, mit hozott? és mit hagy örökségül utódainak?

Tavaly ilyenkor nagy reménységgel néztünk jövőtele elé, — vajjon beváltotta-e a hozzáfűzött reményeket? Vallás és politika, tudomány és társadalom egyaránt sok reménységet fűztek az új század kezdetéhez — lássuk, mit valósított meg ez ideig e reménységekből?

Az egyház már az új század első évében sok keserűséget volt kénytelen elviselni a kereszténységnek három régi országában: Franciaországban, Spanyolországban és Ausztriában. A két első országban a szerzetesek és kongregációk üldözése. Ausztriában pedig a Los von Rom-féle hithagyó és hazaáruló mozgalom terjedése okozott aggodalmat és szomorúságot Krisztus egyházának.

Jellemző, hogy a mikor az egyéni és társulati szabadságot minden nemzet törvénykönyvébe az alaptörvények közé írták s mindenféle istentelen és államfelforgató társulatok szabadon működhetnek, akkor akadályt gördítenek a vallásos jellegű társulatok működése elé. És a mikor eltűrik a galicziai és romániai gyanus elemek invázióját, akkor — akár csak a pestis ellen — korlátot akarnak emelni, a szabadság és felvilágosodottság nevében, a szerzetesek betelepítése ellen!

Mióta a statisztika kimutatta, hogy az egyházpolitikai törvények óta a kath. egyház sokat nyert az áttérések révén, a protestánsok részéről készen volt a felelet, hogy a »pápás egyház anyagi javak ígéretével csábítgatja át a báránycákat,« — persze a bizonyítással adósak maradtak. Mit szólnak vajjon ahhoz, hogy a németországi evangelisches Bund néhány nap előtt az 1902. év első felére 500,000 márkát szavazott meg a Los von Rom mozgalom istápolására. Pedig ez a dolog annyival súlyosabb beszámolás alá esik, mert itt a hithagyást hazaárulás tetőzi be és az anyagi segédelmet külföldről küldik.

Az egyháznak e keserűségeikért kárpótlást nyújtott az az öröndetes tény, hogy annál hatalmasabb fejlődést tapasztalhatott azon országokban, a hol nincs béklyókba kötve, mint a szabad Amerikában és Angliában és hogy a hitélet mindenütt öröndetes lendületnek indult.

A magyarországi kath. egyház életében a letűnő év alatt két öröndetes esemény történt: egyiket a II. országos kath. kon-

gresszus fényes sikere, másikat az elárvult püspöki székek betöltése képezte. Az autonómiai mozgalom fejlődéséből ez évhez csak annyi fűződik, hogy a tervezet teljesen elkészült s a bizottsági tárgyalások véget értek.

* * *

Mikor a XX. század reaköszöntött a világ népeire Dél-Afrika gazdag téerein egy régi hatalmas világnemzet fiait harcban találta egy kicsiny, de vitéz nép fiaival. Azok kincsért, ezek szabadságért küzdöttek.

A század első éve néhány perc múlva véget ér, de a változó szerencsével vívott délafrikai háboru végét ma még sem a hadvezérek, sem az államférfiak nem sejtik. E letűnő év sok kudarcot hozott Albion fiaira, sok szenvedést és sok dicsőséget a búrokra.

A felvilágosodástól azt várták a nemzetek, hogy testvérekké teszi a népeket s véget vet az öldöklő testvérháborúknak. A XX. század kezdete azt igazolja, hogy a mint az emberek csak Krisztusban lettek egymásnak testvéreivé, úgy csak Krisztus szeretetében élvezhetnek békét.

* * *

A belpolitika terén a társadalmi és gazdasági kérdéseknek előtérbe nyomulása és a nemzeti irány erősödése jellemzik a XX. század első évét.

Három kimagasló politikai eseménye van ez évnek, mind a három erről tesz tanúságot.

Időrendben első az inkompatibilizmus reformja. A Széll-kormányt a pártközi paktum kényszerítette e reformra, a melytől nagyon fázott a régi liberális rendszer, az ellenzéki pártokat pedig a parlamentarizmus méltóságának megóvása és az önző, »közgazdasági tevékenység« kiirtása ösztönözte e reform végrehajtására. A hajdan erős klikk görcsösen ragaszkodott a húsos fazekak további bírásához és élvezéséhez, de az új idők tisztultabb szelleme szerencsésen legázolta a klikk matadorjait.

Ez év legnagyobb halottjának, Szilágyi Dezsőnek legutolsó sikere e reformhoz fűződik, melynek kivívásában az orosz-lánrész őt illette.

Minden tekintetben a legzajosabb eseményét ez évnek a választások képezték. Nyitányul a gönczi levél és a váradi beszámoló szolgált hozzá, epilogusát az ellenzéki pártok megerősödése, a szabadelvű pártban Apponyiék és Károlyiék előtérbe nyomulása és a régi klikk letérése képezte.

A trónbeszéd, melylyel a király az új országgyűlést megnyitotta, ez új idők szellemének jellegét viseli magán. Agrárius irányu javaslatokat, szociális törvény-

hozást ígér és a nemzeti jelszók hangoztatásának ékes dithirambjával végződik.

Kezdetnek elég jó, csak hozzá illő legyen a folytatása is.

A holnap reánk virradó év őszén az új igazán pompás, monumentális parlamenti épületbe vonul a törvényhozás mindkét háza. Nem lenne illő, hogy ott is helyet foglaljon a bukott rendszer és klikk önző érdeklődésének.

* * *

Még néhány szót a tudományról és irodalomról.

Az új században — az eddigiekből legalább úgy látszik — megkomolyodott a tudomány és szerényebb lett.

A múlt század ephemer becsü theoriáit, darwinizmus, evolucio, materializmus, raczionalizmus stb. már csak a laikusok és járatlanok veszik komolyan. Az atheizmus pedig már szégyenli magát. A pozitivizmus még tartja magát, de nem ígérget már eget-földet. Így még prongálhatja a csődöt.

A szépirodalom szakít a dekadens iránynyal, már a szinpadon is az idealizmus felé hajlanak, a poéták Isten felé szárnyalnak, — az ifjuság pedig a keresztet és irtó háborút folytat a trágár és hazafiatlan irányu múzsa ellen.

Az új század hajnala tehát elég szépen pirkadt. Az első esztendő erősítette a századhoz fűzött reményeinket.

Vivat — sequens.

Dr. V. Gy.

A pécsváradi mandátum.

Baranyamegye pécsváradi kerületének mandátumát a legutóbbi választáskor a Kossuth-párti dr. Egrý Dezső nyerte el, ki a néppárti Vedella Mihályval szemben 167 szónyi többséget kapott. A bukott jelölt pártja erre megtámadta a választást és petíciójával tegnap foglalkozott a Kuria I. választási tanácsa Paiss Andor elnöklésével. A kérvényezők ügyvédje, dr. Tetéleni Armin a tömeges visszaélésekre hivatkozott. Felhozta, hogy Egrý etetett és itatott, továbbá azt, hogy a kerület egyik községében, Szebenben kidobolta a kisbíró, hogy a ki Egrýre szavaz, két pengőt kap. A választás védője, dr. Edvi-Ilés czáfolta az etetés-itatás vádját; ugyanazoktól a korcsmárosoktól mutatva fel írást, a kikre a kérvényezők hivatkoztak. A szebenyi dobszóra meg azzal felelt, hogy még ha meg is történt az, nem esett vele igazságtalanság, mert az a két forint valójában kisebb summa, mint a mennyit a szavazók fuvardij címén törvény szerint követelhettek. Az ellenpárt ügyvédjének felszólalása után a védő a petíciót elutasítani kérte. A kuria elrendelte a vizsgálatot.

Szentesített törvények.

Ö Felsége az 1901. évi XXVIII. törvény-cikket, mely az 1902. év első négy hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról; tehát az 1901. évi XXIX. törvény-cikket, mely a Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmátországek között létrejött pénzügyi egyezmény becikkelyezéséről szóló 1889. évi XL. törvénycikk hatályának újabb meghosszabbításáról szól, e hó 23-án szentesítette Bécsben. Nevezett törvénycikk az »Országos Törvénytárban« e hó 28-án hirdették ki.

A pozsonyi főispán nyugalmazása.

A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a király Vay Dénes bárót, Pozsonymegye és Pozsony város főispánját ez állástól, buzgó szolgálatainak elismerésével, saját kérelmére fölmentette.

Tisza Kálmán jelölése Abrudbányán.

Az abrudbányai választókerület tudvalevőleg gazdátlanra vált, mert képviselőjét, Ebergényi Sándor dr.-t belügyminiszteriumi titkárrá nevezték ki. Ebergényi, aki már tudatta a képviselőház elnökével, hogy a mandátumról lemond, most a kerületben időzik, hogy lemondását választóival is közölje. Abrudbányáról jelentik a *Bud. Tud.*-nak, hogy a választókerület szabadelpvűpártja vasárnap gyűlést tartott, a melyen Ebergényi Sándor bejelentette lemondását és okait. Erre egyhangulag elhatározták, hogy a kerület mandátumát fölajánlják Tisza Kálmánnak. A választók remélik, hogy Tisza Kálmán el fogja fogadni a mandátumot. Ez alkalmából Széll Kálmán miniszterelnök és Podmaniczky Frigyes bárónak, az országos szabadelpvűpárt elnökének táviratilag fejezték ki bizalmukat.

Pozsonymegye tisztújítása.

Pozsonymegye tegnapi közgyűlésén, melyet Osztrólczy Géza trencsényi főispán kormánybiztosi minőségben vezetett, elhatározták, hogy Mária Krisztina főhercegnőt eljegyzése alkalmából üdvözölni fogják. Azután következett a tisztújítás. Az összes főtisztviselőket közfelkiáltással újból megválasztották. Alispán Klempa

Bertalan, főjegyző Petöcz Jenő, főügyész Petrovics Ödön, első aljegyző Fűzek Sándor, árvaszéki elnök Prikel Lajos, főpénztáros Nagy Miklós; a hét fősolgabíró megmaradt.

A magyarigeni választás.

A magyarigeni választás napját a központi választmány jövő év január 2-ára, csütörtökre tűzte ki.

A megyei tisztújítás.

Biharvármegye ősi székháza érdekes esemény színhelye volt tegnap, az általános tisztújítás alkalmából. Besereglett a vármegye színe-java, hogy levoksoljon a restauráción, hátha ugy is utolsó alkalom ez a tisztújításra. Az államosítás szele elfujja ezt is.

Mintegy 400 bizottsági tag gyűlt egybe a nagyterembe. Jóllehet, hogy a legtöbb tiszt állást egyhangulag töltötték be, az a néhány szavazás annyira igénybe vette az időt, hogy már fél 3 óra volt, mikor a főispán berekesztette a közgyűlést.

Egyik-másik állásnál azonban erősen mérköztek a tagok jelöltjük érdekében. A pénztárnoki állásnál *Szathmáry Király* Andor legyőzte *Füredy Lászlót*. A belényesi és szafárdi járásban elejtették az eddigi fősolgabírókat, (a tenkei betegsége miatt nem is pályáztak) s a solgabírói karból is buktak ki. Új ember azonban nem jött helyükbe a megyéhez, mert mind már korábban a megye szolgálatában állottak.

A megyei székház ormára kitűzték a nemzeti lobogót, a teremben pedig a milleniumi csatlós öltözetbe bújtatott megyehajduk tettek szolgálatot. A főispáni szék háta mögött a főispán diszhuzárja és egy diszbe öltözött megyei kajdu állottak.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt, s a törvényhatósági bizottság tagjai közül mintegy négyszázan voltak jelen.

Zajos, élénk éljenzés hangzott fel, mikor a főispán a terembe lépett, *Radnay* Farkas püspök, gr. *Tisza* István, *Szunyogh* Péter alispán kíséretében.

A főispán megnyitója.

Elnöklő főispán szép beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. A megyei tisztikar megbízása lejárt, — ugymond — újból megalakítani a mai közgyűlés feladata. Meg van győződve arról, hogy a törvényhatósági bizottság minden tagja élénk tudatában van a mozzanat nagy horderojének s így nem kell figyelmüket külön is felhívni. Tudják, hogy a törvény holt betűi a végrehajtás által nyernek életet. A legjobb törvény is csak a végrehajtás által lesz hasznos. Ha ez általában áll, pedig tényleg így van, akkor fokozottabban áll a közigazgatásra. A közigazgatás ellátását a törvényhatóság teljesíti. A közigazgatás számos ágazatában azokat öleli fel, a melyek a gyakorlati élettel függnek össze. Ez nem tűri sokoldalúságánál fogva a törvény merev végrehajtását. A végrehajtó közege egyénisége a fő. Mindenben nem nyújt biztosítékot a tisztviselő, ha csak törvényismerő és törvénytisztelő, hanem kívánatos, hogy egyénileg is meg legyen a helyismerete és az adminisztratív érzése. A tulbuzgóság sem helyes, mert ok nélküli zaklatásra vezet s az egyéni szabadság korlátozója lesz. Biharvármegye tisztikarának kiváló érdeme van a multban, reméli, hogy most is hű marad e multhoz. Reméli továbbá, hogy a törvényhatósági bizottság tagjainak szemei előtt a tisztújításnál csak a közérdek fog lebegni. Beszéde végén átadta a szót *Szunyogh* Péter alispánnak.

A tisztikar lemondása.

Az éljenzés lecsillapultával *Szunyogh* Péter alispán szólalt fel. Hálás köszönetet mond a törvényhatóságnak a saját és a tisztikar nevében az eddigi bizalomért s a hat évi támogatásért. Biharvármegye pecsétjét átadja a főispánnak.

Elnöklő főispán az általános választást elrendelte s annak tartamára jegyzőül *Fapp* Jánost, tiszti ügyészül pedig *Wallner* Odónt drt nevezte ki.

A választásra vonatkozó intézkedéseit pedig a következőkben tette meg.

A szavazást 3 küldöttség előtt ejtik meg és pedig az I. küldöttség a kisteremben A—G betűig, a II. küldöttség a főszámvevő hivatalban H—O betűig és a III. küldöttség a nagyteremben P—Z betűig szavaznak.

A „TISZANTUL“ TÁRCZAJA.

Az asszony.

Irtá: Lengyel Laura.

Egy széles vállú, barna férfi szállt be a kupéba. Levette kalapját és udvariasan köszönt az ablak mellett ülő hölgynek. Az asszony, a hölgyek rendes szokása szerint, lelette neheztelt a váratlan utitársra, mert nem fordította vissza a fejét, kibámult az ablakon, csak világos szöke haja ragyogott a homályos kupében.

— Bámom is én — mondta a férfi magában — csak nem fogok kint acsorogni a folyosón.

Nagy lelki nyugalommal temetkezett az újságjába. De nagyon is gyorsan végzett vele. Vezércikk: háborus hírek. Hát veszedjenek, ha nincs jobb dolguk. A tárcza: szerelem. Okos ember nem rontja vele a gyomrát. Művészet-rovat: két primadonna megint letépte egymás fejről a kontyot, mind a kettőt megintervjúolta »lapunk tudósítója.« Bjh vigye el az ördög ezeket az ambíciós libákat.

Kissé haragosan csapta le a kalapját. A zajra, vagy mert már a villamos lámpa is ki-

gyult, a hölgy visszafordult és a férfi szemtől-szembe látta finom, halvány arcát.

Egy pillanatig bámulva nézte, aztán hirtelen elkiáltotta magát:

— Lenke, maga az? . . .

A fiatal nő arca kissé piros lett, de azután nyugodtan leült a kupé másik sarkába.

— Én Istenem, hát — én. Remélem, nem zavarom?

— Gunyolódik? Azt akarja, hogy kimenjek a folyosóra?

— Ugyan, mit gondol rólam? Nekünk már nincs okunk gyűlölni egymást.

— Én soha sem gyűlöltem magát, Lenke. Az asszony elkaczagja magát. Ideges, erőltetett volt a nevetése, de hát mégis nevetés volt s a férfit észrevehetőleg bántotta.

— Bármit gondol is rólam, becsületes ember vagyok és sohasem hazudok. Lenke.

— Ki beszél itt becsületéről? A világért sem akarom megbántani, de mikor azt mondta, hogy nem gyűlöl, el kellett kaczagni magamat, mert eszembe jutott a levél, melyet a választásunk után tisztelt meg.

— Engedje meg, hogy emlékezetét kissé felfrissítem. Az én levelem, csak válasza volt az Ön kedves soraira.

Az asszony büszkén felemelte fejét és farkasszemet nézett a férfival.

— Az más. Én asszony vagyok. Ön eddig lovagiailag viselkedett, egy nővel szemben, aki őt esztendeig a felesége volt.

— Aki aztán minden ok nélkül egyszerre elhagyott.

— Tudja mit? Erről ne beszéljünk.

— A mint parancsolja. De, őszintén szólva kissé rejtelmesnek tartom akkori eltávozását, mert azért, hogy kedves mamájának nem tetszett az arcom . . .

— Azaz jobban mondva, mert az édes anyámhoz goromba és neveletlen volt.

— Lehet. Megengedem. De én nem az édes anyját vettem feleségül. Szerénytelenség nélkül és udvariasan tudtára is adám ezt mamájának. Miután tapintatos beszédem nem használt, kénytelen voltam erősebben lépni fel.

— És kiutasította anyámat a házból.

— Igen. Egy kicsit elhamarkodva és meg gondolatlanul cselekedtem. Ha úgy tetszik, be is ismerem, hogy hibás vagyok.

— Ön nagyon kegyes.

— De viszont sohasem fogom megérteni az Ön gyors és váratlan távozását. Sem azt a — bocsásson meg — szivtelen levelet, melyet anyja házából irt nekem.

Hogy átkozza azt a napot, melyben először meglátott, átkozza együttlétünk minden percét, szerelmünket, boldogságunkat. Ennyi

Az I. küldöttség elnöke Cziffra Gerő, tagjai Csapó Dezső és Géczy Lajos, jegyzője Balogh Elemér;

a II. küldöttség elnöke Markovits Antal, tagjai Középossy Kálmán és dr. Márkus László, jegyzője Keszthelyi Zoltán;

a III. küldöttség elnöke Varró Domokos, tagjai Roxin Miklós és Zathureczky István, jegyzője Udvarhelyi Béla.

A választások.

Nagy érdeklődés mellett vette kezdetét az általános tisztújítás.

Beöthy László főispán kihirdette, hogy az alispáni állásra Szunyogh Péter az egyedüli pályázó.

Pereczekig tartó éljenzés után a főispán Szunyogh Pétert egyhangulag megválasztott alispánnak jelentette ki.

A távollévő alispánért Schlauch Nándor, Zsigó Endre és Papp Pál bizottsági tagokból állott küldöttség ment.

Az alispán amikor belépett a terembe, zúgó éljenzés fogadta, majd Beöthy László főispán üdvözölte. Már három ízben tette le Szunyogh Péter kezébe a vármegye pecsétjét és ezen szimbolummal a jogot a vármegye vezetésére. Ezen ragaszkodásnak a bizalom a forrása s ez fakad a kristály tiszta jellemről, fáradhatlan ügybuzgalomból, tapintatból, mely az erély és méltányossággal szép harmoniában összpontosul. O nem ítéletet mond az alispán személye és működése felett, csak hálás köszönetet mond a törvényhatóságnak, hogy ezen majdnem nélkülözhetetlen munkatársát újból megválasztotta. Adjon Isten erőt, kitartást az alispánnak nehéz munkájában. (Hosszas éljenzés.)

Szunyogh Péter alispán köszönettel és hálával fogadja a bizalmat. Legfőbb kötelessége lesz a vármegye érdekeinek megvédése. Buzgó kötelességteljesítést ígér. Köszönetet mond a főispánnak s a törvényhatóság minden tagjának a bizalomért. (Eljenzés.)

A főjegyzői állásra egyhangulag Papp János választatott meg újból s úgy ő, mint az alispán azonnal letették a hivatalos esküt.

Főügyészé közfelkiáltással dr. Wallner Ödön, árvaszéki elnöké Hranyczky Károly lett megválasztva.

Az első szavazás.

A főpénztárnoki állásra három pályázó volt: Szathmáry-Király Andor, Fűredy László és Jelinek Géza; ez utóbbi azonban közvetlen a közgyűlés előtt visszalépett s így csak Sz. Király Andor és Fűredy László között folyt a harc.

A főispán elrendelte a szavazást, a melynek eredménye az lett, hogy Szathmáry-Király Andort 148 szótöbbséggel megyefőpénztárnokká választották.

A két első osztályu aljegyző állásra Baranyi András és Keszthelyi Zoltán; — a két második osztályu aljegyző állásra dr. Cziffra Kálmán és Balogh Elemért; a két III-ad osztályu aljegyzői állásra egyhangulag Balázsházy Ivánt és Beöthy Lajost választották meg közfelkiáltással.

Az első és második alügyészi tisztet szintén egyhangulag töltötték be; az elsőre dr. Fűssy Lajost, a másodikra dr. Gyöngyössy Istvánt választották.

Árvaszéki elnökhelyettes és I. oszt. ülnök Fráter Kálmán lett. — Továbbá egyhangulag első osztályu árvaszéki ülnökké választották: Jerzsák István, Pusks Lajos, Udvarhelyi Béla és Nagy Lajos.

A nyugdíjazás folytán megüresedett I. oszt. árvaszéki ülnöki állásra három pályázó volt: Tóth Albert, Mózes Imre és Biszterczky Iván.

A szavazás eredménye az lett, hogy Tóth Albertet választották meg I. oszt. árvaszéki ülnökké.

Pénztárosok.

Egyhangulag választották meg árvagyám-pénztárossá Fűredy Lászlót, alpénztárossá Jelinek Gézát.

Főszolgabírák.

Ezután a főszolgabírákat választották meg. A következőket egyhangulag. A központi járásba Miskolczy Ferencz drt, a beéli járásba Eder Gézát, a berettyó-újfaluiába Bölöny Györgyöt, a cséffai járásba Beöthy Pál drt, a derecskei járásba Fráter Barnabást, az élesdibe Bérczy Imrét, az érmihályfalvai járásba Dobozy Kálmánt, a mezőkeresztesi járásba Ertsey Dezsőt, a magyar-csékeibe Szöllösy Ferenczet, a margittaiába Nyisztor Alajost, a nagyszalon-taiba Kovásznay Marcellt, a vaskóhi járásba Rednik Gábort, a belényesibe (Beliczay

Sándor nyugalmába vonulása folytán) Horváth Endrét.

Ezután szavazás következett.

A Szathmáry Király Andor főpénztárossá választása következtében megüresedett biharcordai főszolgabírói állásra pályázók közül a kijelölő-választmány Bakacs Béla dr. és Jezerniczky Dénest kandidálta. Az elnök elrendelte a szavazást. Beadtak 359 szavazatot. Ebből Bakacs Béla 240, Jezerniczky Dénes 119 szavazatot kapott. Eszerint biharcordai főszolgabíróvá 121 szótöbbséggel Bakacs Béla drt választották meg.

A szalárdi főszolgabírói állásra Weiserschütz János és Csanád Jenő pályázott, a választásra vonatkozólag Rigó Ferencz orsz. képviselő 1480 szalárdi polgár aláírásával és nevében kérelmet adott be a főispánhoz, melyben kifejezik megaláztatásukat Weiserschütz János eddigi főszolgabíró működése fölött. Ez az irás állást akar foglalni azon felhívással szemben, — amit a vármegye több tagja, élükön Tisza István gróffal, a tisztújításra vonatkozólag kibocsátottak. A szavazás eredményeképpen, 211 szavazattal Csanád Jenőt választották meg.

A tenkei főszolgabírói állásra Roxin György és Werner Kálmán pályázott. 156 viszonylagos szótöbbséggel Werner Kálmánt választották meg tenkei főszolgabírónak.

Szolgabírák.

A kijelölő választmány javaslatára közfelkiáltással választották meg szolgabírákúl: Balogh Jánost, Bige Györgyöt, Dávidházy Kálmánt, Darabant Endrét, Ertsey Lajost, Ertsey Kálmánt, Ertsey Zsigmondot, Halász Elemért, Jezerniczky Dénest, Kelemen Józsefet, Markovits Károlyt, Mórócz Pált, Roxin Györgyöt, Szentiványi Lászlót, Vass Lászlót, Bieliczky Vilmost, Nagy Zoltánt, Fráter Emilt, Ertsey Gézát.

Egy szolgabírói állásra hárman pályáztak. Bartos Adorján, Tempelean Dezső és Frankó Endre. Szavazás utján 154 szavazattal Bartos Adorjánt választották meg.

Tiszteletbeli állások.

A főispán tiszteletbeli állásokra kinevezte a következőket:

Tb. főjegyzővé: Tisza Kálmán grótot, Baranyi Andrást, Keszthelyi Zoltánt, Des Echerolles-Kruspér Sándort, tb. főügyészé; Balogh Lajost, Kovács Bélát, Pallay Lajost, Szik-zay Lajost, tb. ügyészé: Buna Jánost, Buday Józsefet, Csorvássy Istvánt, Detrick Endrét, Dövényi Pált, Ficzek Lajost, Jancsó Dezsőt, Poyvár Miklós drt, Thury Kálmán drt, Wawrek Kálmán drt, tb. főszolgabíróvá: Bige Györgyöt, Ertsey Lajost, Balogh Jánost, Szentiványi Lászlót, Roxin Györgyöt, Ertsey Kálmánt, Kelemen Józsefet, Jezerniczky Dénest, Vas Lászlót, Leitgeb Imrét; tb. szolgabíróvá: Racsék Jánost és Markovics Manót, tb. főjegyzővé: Jancsó Károlyt, Hegyesi Pált és Wertheimstein Henriket.

Bizottságok megalakítása.

A központi választmány tagjaiul három évre: Fráter Akos, Fráter Kálmán, Hajós Izsó, Pável Mihály, Papp János, Zigre Mikós, Zardy Sándor, Fassie Tódor, Jancsó Dezső, Balogh Lajos, Fodor László, Zsigó Endre, Szabó József, Schwarcz Ferencz ugrai, Szunyogh Zsigmond, Cziffra Gerő, Jancsó Károly, dr. Wallner Ödön, Hranyczky Károly, id. Gálbory Samuel, Középossy Kálmán, Jerzsák István, Hegyesi Márton, Lovassy Ferencz, Boicz Constan-

átok egy kis meggondolatlanságért, ne csodálkozzék, ha tűzbe jöttem.

— Én nem csodálkozom semmin, legföllebb az ön czinizmusán.

Hogy itt velem szemtől-szembe ilyen dolgokat mer mondani. Legszentebb érzelmekben sérteget nyugodt, mosolygó arczczal. Hallgasson kérem, mert gyűlölni fogom.

— Az imént azt mondta, hogy már semmi oka sincs a gyűlöletre.

— Az érzelmeink nem tőlünk függő dolgok.

— Igaza van. Én például odaadnék életemből tíz évet, ha ki tudnám szakítani szívemből. Fájdalom, nem megy. S mialatt ön gyűlölködve, haragosan, vagy a mi még annál is rosszabb, közömbösen néz reám, én arra gondolok, hogy egy óra múlva Kolozsvárott, lesz, kiszáll a kupéból és soha sem lát többé.

— Megszokhatta már egy év óta.

— Születésem percztől kezdve szoktatnak a halál gondolatához. Biztosítom, az utolsó perc mégis készületlenül fog majd találni.

De hát ön valószínűleg nem hisz nekem. Pedig folyton csak arra gondolok: egy óra és vége a világnak! Hiába néz ilyen gunyosan és kételkedve rám.

Igaz, hogy egy évet magányosságban töltöttem de szomorú magányban mindig erre gondoltam: csak még egyszer lássam, csak még

egyszer nézzek a szemébe, ő újra az enyém! Ime, a véletlen összehoz bennünket, de az ön lelke idegen lett az enyémhez és egy óra múlva örökre elhagy engem, elviszi tőlem még a reménységet is. És most nem zavarom tovább, Isten önnel — örökre!

Ott járkált izgatottan a folyosón. Egyszerre megállt a vonat. Kolozsvárott voltak. A férfi remegve nézte a lefüggönyözött kupé ajtaját és elborult tekintetel velett a nyüzsgő perronra. Várt remegve, félve, megszakadásig dobogó szívvel, de nem hallott, nem látott semmit. Egy pillanatig habozott, aztán hirtelen kinyitotta a kupé ajtaját.

Az asszony most is ott ült helyén, de fejét hátrahajította és szeme le volt hunyva. Alszik, — gondolta a férfi remegő szívvel. De hát lehet-e aludni ebben a pokoli zür-zavarban, kiabálásban, ajtócsapkodásban s abban az izgatott lelkiállapotban, melyben ő az asszonyt hagyta?!

Egy pillanat alatt bizonyossá érlelődött sejtése, hogy az asszony csak szinleli az alvást, nem akar elválni tőle. Ugy érezte, hogy soha le nem róható halálával, örök imádattal tartó ik neki e szinlelésért. A vonat lassu dübörgéssel indult meg, a férfi letérdelt az asszony elé és várta áhitatosan, néma imádattal, hogy mikor nyitja ki szemét.

tin, Szép Sámuel, Markovits Antal, id. Nadányi Miklós, Miskolczy Árpád, Szunyogh Szabolcs, Szikszay Lajos, Filip Tódor, Wertheimstein Alfréd, gróf Zichy Odón, Zakar István, Orley Kálmán, Vidovich György, ifj. Balogh László, Juricskay Akos, Klobusitzky Tibor, Keszthelyi Zoltán, id. Markovits Károly választott meg.

A *közigazgatási bizottságba* Radnay Farkast, Károly Viktort, Szunyogh Szabolcsot, Markovics Károlyt és Hegyesi Mártont választották meg.

Ezután még több bizottságot alakítottak meg.

Jánus arc.

Irtam róla, hogy a mit antiszemitizmusnak neveznek, kéméra, mint a kétfejű sas, de ha falra festik, mindjárt szemet szur és valódi bajt okoz.

Utóbbi időben pedig mindentív oda festik.

Irtam róla, hogy az a zürzavar, mely szinte lázas állapot már közéletünkben s mely azonnal kiüt bármily kérdéssel, ha legtávolabbi vonatkozásban van is a zsidósággal, valósággal türethetetlen kolonc, mind a szónál, mind a tollnál.

Irtam róla, hogy az antiszemitizmus körüli zürzavarnak oka a mi zsidóságnak kétféle osztálya, kik közül egyik hozzánk hasonult, másik szívben lélekben még teljesen idegen tőlünk.

Irtak viszont fejtegetéseimre választ is.

Egyik válaszíró Fodor Gyula dr. Temperamentumos ember lehet s igen érdekes egyéni gondolkodása van. Ő egyszerűen keresztül lép az antiszemitizmuson s a tulpartról kijelenti, hogy ő nem is nagyon zsidó, csak úgy véletlenül, azonkívül pedig van elég pazarló zsidó és uszolás keresztény, tehát a faji erények és hibák közötti válaszfal ledől. A romániai zsidókban is csak az embert nézték és látták őket, kik nélkülöznek és segílyre szorúlnak.

Hát hiszen az megnyugtató lehet, hogy mi felvettük a kaftánt járulékaival, ők felvették a vitézkötéses magyar atillát minden fésülésével és szakadásaival s most örömmel mosolyoghatunk egymáson, — nincs mit egymás szemére hányjunk.

Hát én köszönöm az ilyen össze olvadást, de nem kérek ilyenből.

Az is szép, hogy a Romániából kizsuppoltakban csak az embert látták. De hát ugyanakkor vagy 4000 székely munkást is kibillentettek szerető szomszédaink, kik, az akkori riportok szerint szintén nélkülöző emberek voltak és véreink, de nekik nem gyűjtött Sándor Pál két nap alatt százazreket, nem fotografálták le őket a gőzmosóba stb.

No de hagyjuk, hiszen én cikkemben az antiszemitizmus *okát* kutattam, Fodor dr. pedig nem arról ír ami meg van, az antiszemitizmusról és okairól, hanem — — — érdekes, de egyéb dolgokról.

A másik cikkező Gyémánt Jenő dr.

Ő kijelenti, hogy engem tart oly jó magyar embernek és hazafinak — akár csak önmagát.

Hát ez az elismerés jól esik nekem, bár magyar voltomnak nem én vagyok az oka, hanem csak természetes procedura, mert származtam Gyulától, ki fia volt Andrásnak, ki fia Ferencnek stb. de ennyi argumentumra nincs is szükségem, hisz a mai demokrata vi-

lágban elég ha az apját ismeri az ember s ha az jó magyar ember volt, nyugodtan annak tarthatjuk a fiát is, hisz ez a föld magának nevel és megtart.

De menjünk tovább.

Az ellenszenvnek oka, mely a zsidósággal szemben megnyilatkozik első sorban a zsidók zömének rideg, fanatikus elzárkózottsága.

Ne beszéljünk addig beolvadásról, míg kiöntik az üvegből a bort, melynek dugójához keresztény ért, míg tisztátalannak tartják azt amit mi eszünk, míg ünnepek előtt külön edényekbe szednek vizet, hogy ne egy edényből — a vízvezetékéből — igyanak a keresztényekkel, míg naponkint imádkoznak, hogy vezesse ki őket az Úr a szolgaság földéről, míg németül megy az Istentisztelet a zsinagógában s magyar feliratu követ meg nem tűnnek a temetőben, míg bojkottálják a saktert ki neolognak is metcz, addig bizony meg van az éles elválasztó vonal és ellenszenv, de éppen ők csinálják és tartják fenn a keresztényekkel szemben.

A neológok kivonultak ezen ósdi sáncok közül s bizony mondom, ellenszenvről nem panaszkodhatnak, ha csak a teljes egyenlőség alatt nem töngréberkedést értenek s nem folyton primhegedűt akarnak játszani. Bár ha értenek is hozzá, akkor tehetik szabadon. Fellelleges említeni városunkbeli zsidó családokat, a kik a legelőkelőbb körökben otthon vannak mert — oda valók, nem csak oda tolódtok.

És ismétlem, hogy éppen ez a művelt és áthasonult, történelmi tradícióinkat is átértő elem van hivatva arra, hogy hitsorsosaik alsó rétegében propagandát csináljanak a magyar szellemnek.

Ha mit tesszük nem lesz sikere, mert csak az antiszemitizmus kéméráját idéznők fel vele, amely mumus már sok derék embert felfalt, kik különben elég puhák voltak az ő műfogaihoz.

Tessék ennek a műveltebb elemnek megmagyarosítani ezeket a sötét rétegeket, tudásuk, lelkesedésük, magyaros érzelmeik melegével olvaszszák le lelkükről a fanatizmus jégpánczéliját. Hirdessék nekik, hogy a tél után meg jött a tavasz, éledniök kell s élniök nem elavult tradíciójuknak, de az új hazának, melyről ők is épp úgy elmondhatják, mint mi, a nagy világon e kívül nincsen számmodra hely.

Ne hibáinkban olvadjunk össze, de az érdekek a czélok azonosságában, mely nem lehet más, mint egységes Magyarország, boldog magyar polgárokkal.

P-y.

UJDONSÁGOK

Az év utolsó napja.

Lepergett ismét egy év a mulandóságba; egy örömmel, búval teli, csalódásokkal, meghiusult, nem teljesedett reményekkel vágyakkal teljes év elröpült.

Nagy okunk éppen nincsen sajnálni távoztát, mert ha nyújtott is örömet, azokért bőven kijutott a megpróbáltatásokból.

Fájó gondolat tölt el, mikor visszatekintünk a feltartóztathatatlannal haladó idő e zárkövével s gondolkodunk az enyészetről, mulandóságról . . .

Lelkünk elszáll a messze végtelenbe s mikor újra ide téved le a földre a si-

ralomvölgyébe, úgy érezzük, mintha egy eltűnt álom végét érné — s újra gondolkozunk az enyészetről . . .

*

Az év utolsó napja alkalmából ma este a r. kath. templomokban hálaadó isteni tiszteletek lesznek.

Este 5 órakor a székesegyházban litánia lesz és Radnay Farkas segédpüspök egyházi szónoklatot mond.

A várad-olaszi plébánia templom helyett a *premontrei* rend templomában lesz a Szylvester-esti ájtatosság és szent beszéd, és pedig este 6 órakor.

A Szent László-templomban este 6 órakor a litániát dr. *Vucskics* Gyula plébános, a szent beszédet pedig *Fálffy* Béla főreáliskolai hittanár tartja.

A várad-velencei plébánia templomban ugy a litániát, mint a szent beszédet *Gábríely* Lajos plébános tartja.

TAJÉKOZTATÓ.

December 31. Igazoló választmány ülése a városházán d. e. 11 órakor.

Január 8. Jogászbál a Kereskedelmi Csarnokban.

Január 25. Gyorsirók táncszétye és hangversenye.

Febr. 2. A 48-as Népkör táncszétye.

Február 8. Katholikus kör bálja.

* A választók névjegyzéke. Nagyvárad város központi választmánya végleg megállapította tegnap délelőtt a jövő évi választók névjegyzékét. A lajstrom szerint 119-el több szavazó van felvéve 1902-re, mint az 1901. évben. Minden városrészben emelkedett a szavazók száma, csupán Velenczén csökkent 3-al. A két év összehasonlítása a következő:

	1901.	1902.	
Olasziban — — —	1340	1364	+ 24
Ujvároson — — —	1017	1070	+ 53
Váralján — — —	321	361	+ 40
Velenczén — — —	171	168	- 3
Csillagvároson — —	40	45	+ 5
	2889	3008	+ 119.

* Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Ujtalussy* György tart. huszárhadnagyot a helybeli pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvéviséghez, pénzügyi számtisztte ideiglenes minőségben kinevezte.

* Tisztviselők kaszinója. Vagy egy év óta készül ez a kaszinó, míg végre oda jutott, hogy tegnap kimondhatták a tagok a megalakulást. — Pedig voltaképpen nem kellett volna ennek a kaszinónak megalakulnia; hiszen a nélkül is Nagyvárad egyleti tultengésben szenved. A tisztviselők maguk is belátták ezt s azért először a már meglevő kaszinókba akartak belépni, természetesen kedvezményes árak mellett, mert a Biharmegyei Nemzeti Kaszinó óriási tagsági díját, a 32 koronát alig tudná hivatalnok ember elviselni. A kaszinókra is nagy nyereség lett volna a tisztviselők belépése, mert ezáltal több száz, magas értelmi fokon álló taggal szaporodtak volna. Hanem hát a kaszinók nem látták be ezt vagy nem akarták belátni; a tisztviselők pedig mind jobban érezték az egyleti élet szükségét — így hát a kényszerítő körülmények hatása alatt tegnap végre megtartották az alakuló gyűlést. A törvényszéki palota egyik tanácstermében gyűltek össze a nagyváradai tisztviselők kiküldöttei. *Fapp* Miklós kir. tan. pénzügyigazgató elnöklete alatt folyt le a gyűlés, melynek első tárgya volt az eddigi szervezkedési lépésekről való beszámolás. E szerint a biharmegyei Kaszinó kerekén megtagadta a kedvezmények megadását, a Polgári Kör pedig azzal tért ki

a kérés elől, hogy nincs elegendő helyisége. Ily körülmények közt a tisztviselők az új tisztviselői kaszinót egyhangulag megalakultnak mondták ki, aztán hozzáfogtak az alapszabályok kidolgozásához. Az új kaszinó olyan erős intelligenciájú tagokkal indul útjára, hogy fényes jövője előre biztosítva van. Biztosítja jövőjét az eddigi tagok szép száma is; mostanáig már 194 tagja van a kaszinónak, de ha megkezdí működését, ez a szám egyszerre magasabbra fog szökkenni.

* **Pásztorjáték Endrődön.** A békés-endrődi központi róm. kath. leányiskola igen szép erkölcsi és anyagi sikerrel adta elő *Bartha István* »Betlehem« című karácsonyi pásztorjátékát. A próbaelőadást a községben virágzó 9 iskola növendékserege ingyen tekinthette meg; a 25-én és 29-én a nyilvánosság részére belépti díjak mellett tartott két előadás tiszta jövedelméből pedig imakönyvekben részesülnek a szegény sorsú és arra érdemes iskolás gyermekek. Eddig 86 gyermek részesült e jótéteményben. Nemeslelkű felülfizetésükkel hozzájárultak a nemes célhoz. *Zelinka János* endrődi esperes-plébános 18 kor. 50 fillérrel; *Grócz Béla* várad kanonok és *Lindenmayer cz. kanonok* (Tenke) 10—10 koronával; *dr. Lindenberger János* várad theol. tanár 3 koronával; *Ruszká Zoltán* 2 kor. 50 fillérrel; *Schmidt Irén k. a.* (Nagyvárad), *Kovács Márton*, *Neubauer József*, *Virrovics Ignác* 2—2 koronával; *Kovács Sárika* 1 kor. 50 fill.; *Albert Rezső*, *Báhn Endre*, *Timár Mariska k. a.*, *Ujházy Béla* 1—1 koronával; *Kalmár György* és *Imre, ifj. Kovács István*, *Moldvay Lajos* 50—50 fillérrel. Midőn a rendezőség enemeslelkűségért ez uton is nyilvánítja legnagyobb köszönetét, egyben kívánja azt is, hogy az imakönyvhöz juttatott ártatlanok lelki épüléseért fizessen meg a jó Isten kinek-kinek a maga módja szerint: isteni bőkezűséggel!

* **A városatyák igazolása.** Nagyvárad város igazoló válaszmánya ma, kedden délelőtt 11 órakor ülést tart, amelyen a december 15-én megválasztott városatyákat igazolják.

* **Vérengző pénzügyőr.** Alibunáron tegnap véres eset történt. *Margit János* pénzügyőr a Bauer-féle kocsmában mulatott s jó kedvében ölelgetni kezdte a kocsmárosnét. Az asszony sikoltozására lejött a férj, *Bauer József* kocsmáros és rendreutasította a pénzügyőrt. Szó szót követett, összeveszték, miközben a pénzügyőr kardot rántott és fején megvagdalta a kocsmáros. Az asztalok körül ülő vendégek erre közbeléptek, elvették a pénzügyőrtől a kardot, őt magát pedig kidobták. A pénzügyőr erre a kaszárnyába futott, elhozta szolgálati fegyverét s a kocsmába berontva, kardját követelte. Ismét nagy dulakodás támadt, mire a pénzügyőr elsütötte a fegyverét. A golyó szíven találta a vendégek egyikét, *Rudolf* révész, a ki összerokadt. A pénzügyőr erre elfutott. Még eddig nem sikerült elfogni s a hatóság elrendelte a körözést.

* **Hirtelen halál.** Egy sokat hányatott élet ért véget vasárnap a városházán. *Diószeghy István* napidíjas a katonaiügyszólynál, dolog közben hirtelen rosszul lett s összerogyott. Pár perc alatt meghalt. A szerencsétlen szegény ember valamikor jobb módban élt, kereskedése volt a Bémer-téren, de üzlete tönkrement. Azóta hivatalokban dolgozott silány napidijért. Az utóbbi időben sokat gyengélkedett, de a kenyér kényszerítette, hogy dolgozzék. Vasárnap felment a hivatalba s 11 óráig dolgozott, amikor a baj elővette. 50 évet élt. A holttestet kiszállították az olasz-i nagytemetőben levő hullaházba, a honnét ma, kedden délelőtt 10 órakor lesz a temetése. Béke hamvaira!

* **Hamza Miska a Royalban.** Ma, Szilveszter estén és holnap, ujév ünnepének estéjén a Royal-kávéházban *Hamza Miska* kintőnő cigányzenekara játszik.

* **A községi iskola gyásza.** A községi iskolai tantestületnek ismét gyásza van. *Gasperik Lajos* az olasz-i közs. elemi fiúiskola igazgatója tegnap éjjel, hosszas betegség és szenvedés után meghalt. A tüdővész, ez a romboló kór pár év előtt támadta meg s csakhamar el is pusztította gyenge szervezetét. Mint rendkívül szorgalmas és tulságos lelkiismeretes egyént ismerték kartársai; azelőtt tevékeny részt vett a tanítók egyleti életében, több éven keresztül volt a *Biharvármegyei Tanítóegyesületnek* és a *községi tanítók segélyegyletének* titkár-jegyzője. Mint tanító a községi iskolánál 10 év óta működött. Temetése nagy-körözs-utcai lakásából január 1-én d. u. 3 órakor lesz; a községi tanítók a temetésen testületileg vesznek részt. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, fiu, testvér, sógor és rokonnak *Gasperik Lajos*, az olasz-i elemi fiúiskola igazgatójának és az ipariskola tanárának f. évi december 30-án reggel fél 4 órakor életének 38-ik, boldog házassága 4-ik évében hosszas és súlyos szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai 1902. évi január hó 1-én d. u. 3 órakor fognak Nagy-Körözs-utca 545. sz. háztól az ág. ev. egyház szertartása szerint az újvárosi központi temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végítzességétélre az elhunyt rokonai, barátai, ismerősei és kartársai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1901. december 30. Béke drága poraira! Özv. *Gasperik Lajosné* szül. *Lábassy Teréz* neje. *Gasperik Piroška*, férj. *Gergely Istvánné*, *Gasperik József* testvérei. *Bócz Izabella*, *Farkas Ilona* és *Jolán*, *Szlafkay Józsika*, *Gergely Piroška* hugai. Özv. *Gasperik Lajosné*, szül. *Kranýák Lujza* anyja. *Lábassy Mária*, férj. *Bócz Gyuláné*, *Lábassy Zsófia*, özv. *Szlafkay Józsefné*, *Lábassy Izabella*, férj. *Farkas Gyuláné*, *Lábassy Anna* sógornői. Özv. *Lábassy Józsefné* szül. *Grázli Mária* anyósa, *Gergely István*, id. *Bócz Gyula*, *Farkas Gyula*, ifj. *Bócz Gyula* sógorai.

Tisztelettel kérem a közs. iskolák tantestületének tagjait, hogy b. e. *Gasperik Lajos* temetésén (jan. 1 délután 3 órakor) a n.-körözs-utcai háznál teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Réz Mihály,
felügyelő-igazgató.

Értesítés.

Fájdalommal tudatom az ipariskola tantestületének t. tagjaival, hogy szeretett kartársunk *Gasperik Lajos* f. hó 30-án meghalt. Temetése január 1-én d. u. 3 órakor lesz a n.-körözs-utcai 20. számú gyászházból; tisztelettel kérem a t. kartársakat, hogy boldogult kartársunk végítzességét megadandók, a jelzett helyen és időben megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1901. decz. 30.

Szűcs Izsó,
iparisk. igazgató.

* **Nők akadémiaja.** *Adolphe Brisson*, a kiváló francia író »Annales« című lapjában leszavaztatta olvasóit arra a kérdésre, hogy kit választanának be abba az akadémiaiba, melyet kizárólag nők részére létesítenének? Nevezett lap most közli a szavazás eredményét. A legtöbb szavazatot, 5212-öt, *Vilma* hollandi királynő kapta. Utána a legtöbb szavazatot kapták a *czárné*, *Margit* olasz királyné, *Mária Krisztina* spanyol regens királyné, *Adam Juliette* asszony, *Daudet* Alfonsné, *Gyp* asszony, *Uzés hercegné*, *Candide* testvér, *Bartet Julia* stb.

* **Aranymezők Manduországhban.** Manduországhban a Poajet-öböl közelében, nem messze Csuncsuntól, gazdag aranymezőket fedeztek fel. A kínai hatóságok az egész területet bérbeadták orosz vállalkozóknak, kik a tiszta jövedelem 15 százalékát beszolgáltatják a kínai kormánynak, mely annak idejében 200 főnyi védőrséget állít fel. *Vladivostokban* részvénytársaságot alapítottak az aranymező kiaknázására.

* **A Népkönyvtár gyarapodása.** A midőn a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur jelentékeny adományával lehetővé tette Népkönyvtárunk gyarapítását s a használat által megrongálódott könyvek bekötését, örömmel és hálával eltelve a nemos szívű adakozók iránt, nyilvánosságra hozom a közönség előtt nyugtázva az értékes adományokat. Az ajándékozott könyvek egytől-egyig érdekes, a Népkönyvtár céljának megfelelő művek a szépirodalom, gazdaságtan és történelem köréből. *A magy. kir. földmiv. miniszterium:* Magyar gazda kincses háza, 2 példány, *a magy. kir. belügyminiszterium:* a jó egészség 2 példány és 10 drb. közhasznú füzet, *dr. Berkovits Ferenc* 5 drb. szépirodalmi munka, *dr. Molnár Jenő* 7 drb. szépirodalmi, *dr. Kovács Dénes* 10 drb. m. kir. Anyakönyvvezető, *Mártonffy Zoltán* 10 drb. szépirodalmi, *Wittmann Sándor* 2 drb. szépirodalmi, *Kovács Károly* 1 drb. szépirodalmi, *Vajna Margit* 7 füzet Magyar Szalon, *Maronyai József* 1 drb. szépirodalmi, *Sonnennirrh Sámuel* 4 kötet szépirodalmi munkával gyarapították könyvtárunkat. Az adományozott könyvekről hálás köszönetet mondok s felkérem városunk közönségét, hogy nélkülözhető és könyvtárunk intenciójának megfelelő könyveit a Népkönyvtárunk által szolgált nemes célra felajánlani sziveskedjék. Nagyvárad, 1901. decz. 30. *Mártonffy Zoltán* könyvtáros (váraljai községi fiúiskola.)

* **Névváltoztatás.** *Kiskorn Klein Ferenc* nagyszalontai lakos vezetéknévét »Kertész«-re változtatta.

EGYESÜLETEK.

A 48-as honvédegylet gyűlése.

A nagy idők szereplői, a Nagyváradon élő 48-as honvédek gyűlést tartottak. A bihar-megyei és nagyvárad 48-as honvédegylet tagjai szép számmal gyűltek össze közgyűlésre.

Bereczky Géza alelnök vezette a gyűlést, amelyen jelen voltak: *Szűcs István*, *Wagner József*, *Serényi Imre*, *Papp József*, *Almosdi Illés*, *Petrus József*, *Almosdi János*, *Feltóthy Odón*, *Veress Sándor*, *Amigó Gyula*, *Amánt Béla*, *Lánszky József*, *K. Nagy Károly*, *Vöneki Mihály*, *Maróczy János*, *Vad János*, *Nyegru Lőrincz*, *Kágyi Károly*, *Konvicska Ferencz* és *Popovits István*.

A közgyűlés legérdekesebb tárgya a tisztujtás volt. A dr. *Grósz Albert* elhunytá által megüresedett elnöki székbe *Bereczky Géza* alelnököt, alelnökké pedig *Amánt Bélát* választották. Választmányi tagok lettek: *Petrus József* és *Wagner József*. Az igazoló bizottságba *Feltóthy Odont*, *Lánszky Józsefet* és *Wagner Józsefet* választották be.

Az előterjesztett pénztári számadást elfogadták, *Török István* tépei lakost, volt 48-as honvédet igazolták.

Apróbb ügyek elintézése után véget ért a közgyűlés.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Fokról-fokra.

Szerda: d. u. Almafá. Pillangókisasszony.

Csütörtök: (bérlet szünet.) Nebántsvirág.

Féntek: Bolond.

Szombat: Buborékok.

Vasárnap: Gascognei nemes.

Holnap délután 3 órakor a színház teljes kivilágításával színre kerül »Pillangókisasszony« és »Almafá«. — Este 7 órakor idénybérlet 89-ik számmal *diszelőadás* a színház kivilágításával *boldog új évet* — nagy allegoria után »Falu rossza«.

Csütörtökön január 2-án (páratlan) *bérlésünét*.

Eleméry Klárka fellépése.

Vagy két hét óta nem igen beszélnek Nagyváradon színházi és nem színházi körökben másról, mint *Eleméry Klárka* fellépéséről. Nagyvárad elölkelő család tagja lévén, ez csak növeli az érdeklődést, melylyel fellépését várják. Csütörtökön fog fellépni a Nebántsvirágban s ez esté iránt már is akkora az érdeklődés, hogy egész sereg előjegyzés történt már tegnap. — A kisasszonyról a nagyvárad közönségnek már akkor volt alkalma némi véleményt alkotni magának, mikor két éve egy jogász estélyen szerepelt. Azóta folyton tanult, készült a színi pályára, melyen babérokat remél aratni. A Nebántsvirágból tegnap volt az első zenés próba. A kiknek alkalmuk volt hallani, a csütörtöki estére sikert jósolnak. Ha ez a siker meglesz, akkor eldől *Eleméry Klárka* színi pályájának sorsa: szubrett szerepkörben a színpadon marad állandóan. Másodszor valószínűleg ismét operettben (esetleg a Kis szökevényben), harmadszor egy népszínműben szándékozik fellépni.

A jövő hónap műsora.

A Szigligeti-színház jövő havi műsorát tegnap terjesztette elő *Somogyi Károly* színgazgató. Ezuttal is teljes megalégedéssel fogadta a színiügyi bizottság a műsort, amely öt új darabot s igen kiváló ismert színdarabokat ölel fel.

Különben igen elégius hangulat uralta a tegnapi ülésen a színiügyi bizottságot. A jövő évben ugyanis újalakítják a szerint a szabályrendelet szerint, amely igen megszorítja a bizottság eddigi hatáskörét.

Dr. Hoványi Géza elnökölt az ülésen; jelen voltak: Rimler Károly, Stark Gyula, Beczkay Lajos, dr. Munk Béla és *Somogyi Károly* színgazgató.

Elnök a megnyitás után kijelentette, hogy ez az utolsó ülése ezen bizottságnak, mert megbízása ez évben lejár s az új bizottság már az új rendszer szerint működik. Nyugodt önérettel tekint vissza a bizottság működésére. 15 évig törekedett a bizottság a színiügyi érdekeinek előbbvitelén. Hiszi, hogy e tekintetben jövőre is megfelel a bizottság.

Somogyi Károly másfél év alatt annyi jókamatot tapasztalt a bizottság részéről, hogy nem mulaszthatja el ezekért hálás köszönetének kifejezését. Kéri a támogatást a jövőre is és boldog újévet kíván.

Stark Gyula méltatta az elnök tevékenységét, ügybuzgalmát s indítványozza, hogy jegyzőkönyvi köszönetet mondjon a bizottság az elnöknek.

Az indítványt éljenzéssel fogadták.

Elnök bemutatta a január hónapra összeállított műsort. Januárba ki vannak tűzve: Falu rossza, — Buborékok, — Sárga csikó, — Sötétség hatalma (új), — Jogász élet (új), — Fény árnyai, — Proletárok, — Milton, — Menyem (új), — Nagyon szép asszony, — New-York szépe (új), — Boccacio, — Carmen, — Traviata, — Ripacsos Pista dolmánya, — Ej-jel az erdőn, — Florika szerelme (új), — Ember tragédiája, — Cyrano, — Nebántsvirág.

A műsort észrevétel nélkül tudomásul vették.

Szó esett még arról, hogy a mostani színlapok nem felelnek meg a célnak; a közönség nem nyer elég tájékozást. Ajánlották az igazgató figyelmébe.

Még néhány apróbb felszólalást intéztek el, s az ülés véget ért.

A Népszínház bérletére kiírt pályázat határideje tegnap délelőtt 10 órakor járt le. Eddig a határidőig hat ajánlat érkezett be; az ajánlattevők a következők: *Vidor Pál*, *Somló Sándor*, *Márton Miksa*, *Forcsolt Kálmán*, *Verő György*, és *Hellay Jenő*. Déli 12 órakor *Halmos János* polgármester elnökléte alatt a nép-

színházi bizottság tartott ülést, melyen az említett ajánlatokat felbontották, azután a végrehajtó-bizottságnak adták ki azokat, hogy véleményes jelentést tegyen.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 94.

Idénybérlet 88.

Ma, kedden, 1901. decz. 31-én

FOKRÓL-FOKRA.

Fővárosi életkép.

S Z E M E L Y E K :

Stallheim gróf	— — —	Pataky Béla
Hitzig báró	— — —	Dési Alfréd
Geshvandtner	— — —	Csatár Győző
Genperl	— — —	Bécezi Gvula
Blasner	— — —	Perényi József
Neuteufell	— — —	Bognár János
Mari	— — —	E. Kovács M.
Lisette	— — —	Örley Flóra
Erneszt	— — —	Szarvasi Sándor
Károly	— — —	Pintér Imre

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnítás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap szerdán, január 1-én

délután 3 órakor, fél helyárrakkal

Almafa. — Pillangókisasszony.

este 7 órakor, rendes helyárrakkal

Falu rossza.

Népszínmű.

TANUGY.

Magánvizsgálatok a tanítóképzőben. A nagyvárad kir. rkatholikus tanítóképző intézetben magántanulók részére az 1902. január 9-én d. e. 9 órakor osztályvizsgálatok lesznek. Jelentkezés 1902. január 8-án d. u. 4 óráig. Nagyvárad, 1901. decz. 31. *Az igazgatóság.*

IRODALOM.

Az ujság. Ujságírás, ujságkiadás. Irták *Sajó Aladár* és *Róna Lajos*. A nagy közönség legnagyobb része jóformán teljes tájékoztatásban van a felől, hogyan is készült voltaképpen az ujság? Megkapja minden reggel többkevesébbé pontosan, átolvassa többkevesébbé figyelmesen, aztán kifejezi többkevesébbé meggyőződéssel, hogy »ma megint nem ér a lap semmit« s másnap azért megint türelmetlenül várja a megszokott időben s jaj a kihordónak, ha késni talál!

Hanem az iránt nem sokan érdeklődnek, hogy hogyan is történik az, hogy a lap minden reggel pontosan megjelenik? S hány kéznek a munkájába kerül, amíg a kész ujság az olvasók kezébe jut.

Mindezekről kimerítően, élvezetesen és érdekesen tájékoztatja a közönséget *Róna* és *Sajó* könyve. Nincs a hírlapírásnak és az ujságkiadásnak olyan részletekérdése, melyről tájékoztatást ne adna. Ime az egyes fejezetek címei: Bevezető. Az ujság. A magyar sajtó. Hogyan készül az ujság? Hogyan adják ki az ujságot? A bulvárd-sajtó. Az ujságírás. Ujság-

író iskola. Az elősdiék. Hirdetés és reklám. Már ez is mutatja a könyvnek sokoldalúságát, a hitelesség és pontosság felől pedig kezeskedik a két szerző neve, kik mind a ketten a hírlapirodalom régi munkásai. Közli a kötet *Rákosi Jenő*, dr. *Margalits Ede*, *Falk Miksa*, *Vérsi József*, *Kulinyi Zsigmond* és *Zilahy Simon* arcképét. Ara a 176 oldalas vastag kötetnek 3 korona.

Az »Egyházi Közlöny« 2. száma a következő tartalommal jelent meg:

Vezérezik: Uj esztendő. — O Szentsége XIII. Leo allokucziója a december 16-án tartott titkos pápai konzisztoriumon. — Tárca: Megjön. — Egyházi értesítő. — Hétről-hétre. — Ultramontán történetírás. — Katholikus és protestáns tanárok. — Lelkipásztor. — Kérdések és feleletek. — Apróságok. — Irodalom. — Személyi hírek. — Memento. — Hírek. — Szerkeszti üzenetek. — Hirdetések.

A megrendelések Budapest, VII., Szegényháztér 8. sz. alá a szerkesztőségbe küldendők. Előfizetési ára egy évre 10 kor.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irtá: *Sienkiewicz Henrik*. — Fordította: *Kolosváryné-Korányi Ilona*.

— A nők jobbak nálunknál, — felelt Polanieczki. — Ezt most belátja, ugy-e?

— És minő titoktartók! — folytatta *Maszkó*. — Ön igaz barát, tehát nyíltan szólhatok. Képzeld, tegnap névtelen levelet kaptam, a melyben tudtomra adják, hogy *Kraslawski*, menyasszonyom atyja él s kitűnő egészségnek örvend. Uglátszik Amerikában van. S a m 13 n a kíváncsiságtól üzelve megkérdeztem *Kraslawka* asszonyt, hogy mióta özvegy, így felelt:

— Tíz éve, hogy egyedül állok leányommal. De azok szomorú dolgok, a melyekről ma nem akarok beszélni. — Egyetlen szóval sem mondta, hogy férje már nincs az élők között.

— S ön mit gondol? — Hogyha *Kraslawski* él is, azokhoz tartozik, a kikkel nem dicsekszünk. Sötét háttérket sejtek. Különben ez nem befolyásolja terveimet. Ha *Kraslawski* jobb szeret Amerikában élni, annak meglesz az alapos oka, s most már kezdem hinni, hogy házassági tervem sikerül. Azok, a kiknek titkolni valójuk van, sohasem tulkövetelők.

— Bocsássa meg kérdésemet, — szolt fölálva *Polanieczki*, — de kockán forog nemcsak az ön, de jövődöbéli feleségem anyagi érdeke is. Ajkaimra ez adja a szót. Bizonyosan tudja ön, hogy *Kraslawskák* vagyonosak?

— Azt hiszem... legalább minden jel arra mutat. *Kraslawka* asszony többször kijelentette előttem, hogy leánya nem szorul jövődöbéli férjének keresetére. Szabadon választhat. Nagy lábon élnek. Berendezésük fényes. Bigielék szomszédságában levő nyaralójukat ön is látta. Varsó minden hitelezőjét és uszorását ismerem, sehol sincs adósságuk.

— De hát biztos adatai nincsenek? — Egyszer tapogatódtam. Kétszáz ezer rubelről beszéltek, s később többről is.

Polanieczki kezét fogott vele s távozott. Egy félórával később *Máriával* a temető felé haladt. Az idő tavasziasan enyhe volt, de az ég borult, a levegő nedves. Az olvadozó hó alól itt-ott kilátszott a sirhantok sárgult fűtakarója, esőcseppek hulltak szüntelen a fejfékről, a lombtalan fák galyairól s a szél hideg leheletétől üzve *Polanieczki* és *Mária* arcába csapódtak.

Litka sirja is elhagyatottnak, nedvesnek, szomorúnak látszott az olvadozó hólepel alatt. *Polanieczkit* fölháborította a gondolat, hogy az a gondozott, őrzött, kényeztetett gyermek most itt fekszik a sir rothadásos sötét üregében. Hiába a természet törvénye ez, a halál gondolatával soha meg nem barátkozunk. Egész lelke föllázadt s tiltakozott ellene. *Litka* halála megfosztotta őt a bizalomtól, megtevesztette az élet erkölcsi céljának hitében s elrabolta

Mária iránt érzett gondtalan, reményteljes szerelmét. S most, mikor itt állt újra menyasszonyával, s újra föléledt a halál emléke, czél-talan örütségnek tetszett az élet, a szerelem. Ha az életen túl nincs kegyelem, nincs semmi, minek dolgozni, minek szeretni, házasodni? Gyermeket nemzeni, nevelni, szeretni egész félelemből azért, hogy egy szép napon elrabolja a halál s itt álljunk sirjuk mellett azzal a tudattal, hogy életünk reménye ott rothad a nedves föld alatt? Hát Litka nem fekszik-e ott az enyészet, a férgék birodalmában?

Ekkor megszólalt Mária:

— Lelke fölöttünk lebeg!

Igen, Mária, igaz van, Litka lelke fölöttünk lebeg! Sejtetemként érzi a megnyilatkozást. Az éj sötét fátyola szakadozik s belopódik egy fényes sugár... Igen, Litka lelke fölöttünk lebeg! Karonfogva hagyták el a temetőt.

— Tudom, hogy boldogok leszünk, — szólt Mária, — s közelebb simult vőlegényéhez, mintha a szélrohámok elől nála keresne menedéket. S ez az önkénytelen mozdulat visszaadta Stasnak az élet iránti bizodalmat. Ez a szende nő majd ki tölti az őrült lelkében, újra virágzásra bírja a szerelem hervadó hajtását. — Feleségem, édes kis feleségem! — suttogott önmagában s Mária nyílt tekintetében tündökölt a válasz: — Igen, — a tied!

Oththon Polaniecki így szólt: — Valóban, érzem Litka jelenlétét. Jól tettük, hogy fölkerestük sirját?

— Aldását hoztuk el magunkkal.

— Ne késedelmeskedjünk tehát az esküvővel, miért váránk még?

— Határozzon s legyen meg akarata.

Stas magához vonta menyasszonyát s egyetlen csókban összeforrt ajkuk.

(Foly. köv.)

NYILTTÉR.

Olesó és szabott áruk.

Nádor Henrik és Tsa czégné!

Nagyvárad,

Nagyplacz-tér, Kereskedelmi palota

a legelőnyösebb bevásárlási forrás
férfi, női és gyermekcipőkben,
férfi cipők 2 frt, női cipők
65 kr., — gyermekcipők 25
krtól feljebb.

Az uri közönségnek első minőségű chevau és bokszbőrből, valamint gyermekcipők minden kivitelben.

Vidéki megrendelések gyorsan, kezeség mellett eszközöltetnek.

TAVIRATOK.

A bécsi törvényszéki elnök öngyilkossága.

Bécs, december 30. Holzinger törvényszéki alelnököt, a ki több szenzációs esküdtszéki tárgyaláson való elnökléséből ismeretes, ma reggel hivatalos helyiségében agyonlöve találták. Öngyilkosság forog fenn.

Bécs, december 30. Holzinger törvényszéki alelnök éjjel követte el az öngyilkosságot. A hátrahagyott iratokból kitűnik, hogy az öngyilkosság oka az volt, hogy Holzinger súlyos szembaja folytán a meggyakulástól félt. (M. T. I.)

Ő Felsége haragja.

Bécs, decz. 30. (Saj. tud. távirata.)

A bécsi zsoke-klub hazárd kártyajátéka a királyt is felháborította, oly annyira, hogy ő Felsége haragjának kifejezést is adott. *Cziertek* báró a császári alapítványok igazgatója a zsoke-klubhoz irt levelében tudatja a király haragját s kijelenti, hogy *kiköltözteti a klubot az alapítványi házból*, ha a hazárd kártyázás beszüntetve nem lesz.

Az ellenzék veresége Romániában.

Bukarest, decz. 29. Krajovában Ciocazan liberálist 1152 szavazattal képviselővé választották Jonesco Take (konzervatív) volt miniszter 540 szavazata ellenében. Dorohocuban pedig Vasesco liberálist választották meg 129 szótöbbséggel a konzervatív ellenjelölttel szemben. Ezt a két választást, valamint Budisteanu tábornoknak Brailában szenátorrá történt megválasztását az Agence Roumaine szerint súlyos vereségnek tekintik az ellenzékre, különösen Cantacuzene és Take Jonescu hiveire nézve. (M. T. I.)

Konzulok panasza.

Peking, decz. 30. Az idegen konzulok kifogást tettek a niucsvangi posta és távirda orosz kezelésében történt visszaélés ellen. Az orosz követ kijelentette, hogy ezen nehézségek az orosz polgári és katonai hatóságok egyetértésének hiányából keletkeztek. (M. T. I.)

A búr háború.

London, decz. 29. Kitchener lord jelenti Johannesburgból tegnapi: A búrok által Quenfontein mellett elfogott angolokat ismét szabadon bocsátották, ezek ma Betlehembe érkeztek. (M. T. I.)

Mandsuria kiűritése.

London, decz. 30. A Times jelenti Tokióból: A nemzeti unionistáknak december 26-án itt tartott gyűlésen egyhangulag elfogadtak egy határozatot, melyben Mandsuriának Oroszország által való állandó megszállását a Kelet nyugalmának helyreállításával összefüggésben jelentik ki és azt a meggyőződést fejezik ki, hogy elérkezett a pillanat, a melyben Mandsuria teljes kiűritését el kell érni. Ezt a politikát a japán nép helyesli. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

T. E. urnak. Nemés felháborodása minden esetre méltó és jogos volt s ha a vers valamivel

csiszoltabb külalakban készült volna, talán még le is közöltük volna. Meggondolandó azonban akkor is, hogy ha akadt okos ember, a ki egy bolond verset elemi iskolai gyakorlatokra emlékeztető kezdetlegességgel lefordított, ha akadt lap, mely ezt a fércmunkát ünnepi tárczarovatban lekötölte, minek emeljük akkor mi még magasabba azzal, hogy reklám-dobot verünk neki? Így valószínűleg nem olvasta el senki sem, a szedő-gyereket kivéve. S bizonynyal a kis sajtóhiba-gyáros is fejét csóválta ilyen sorokra, mint:

A nyalta színe csak fehér.

Ezért bizony néhai való derék tanáraink szekundát szoktak irni.

KOZGAZDASAG.

Kelch József és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, decz. 30.
Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasut	624.50
Rimamurány	416.—
Magyar jelzés	488.—
Ságotarján	—
Wagon-kölcsön	—

Határidék.

	Budapest, decz. 30.
Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tenger	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, rug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. decz. 30-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.50
Magyar koronajárdék	93.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,8%	121.35
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/4%	100.80
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.85
Italmérei jog megváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavon földtehermentes kötvény	98.50
Magyar nyoremény-sorsjegy-kölcsön	176.50
Tiszszabályozás sorsjegy-kölcsön	147.—
Osztrák járdék papírban	98.85
Osztrák járdék ezüstben	98.80
Osztrák járdék aranyban	118.90
Osztrák korona járdék	95.75
Osztrák államsorsjegyek	141.50
Osztrák magyar bank részvény	15.90
Magyar hitelbankrészvény	660.—
Osztrák hitelintézet részvény	687.50
Párisi vista	95.10
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.03
Németbirodalmi marka	117.20
London vista	239.10
30 márkás arany	28.41

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa czég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1901. évi október 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.							
Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.	V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.			
Budapest ind.	6 50	8 30	2 13	6 06	9 28	Kolozsvár ind.	5 23	7 12	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 10	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08	
Rákos >	7 02	8 51	2 13	6 06	9 28	Jegenye >	5 54	7 47	12 32	7 16	12 20	Debreczen >	5 10	2 56	6 46	11 44	3 56	7 41	
Ujszász >	8 28	10 59	3 36	8 40	10 53	B.-Hunyad >	6 40	8 37	1 44	7 54	12 20	Ermihályfalva érk.	6 36	3 57	7 29	1 10	4 58	9 13	
Szolnok >	9 07	11 31	3 59	9 27	11 19	Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	Ermihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 11	11 50	4 12	9 46	11 33	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34	Ermihályfalva ind. Sz. v. Sz. v. Gy. v. Sz. v. Sz. v.						
P.-Ladány >	10 43	2 12	5 28	11 53	12 55	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	Ermihályfalva ind.	6 17	11 17	3 14	5 27	9 14	8 02
Báránd >	2 12	2 12	12 07	12 07	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	Debreczen >	7 32	12 36	4 16	8 10	10 27	9 10
Sáp >	2 27	5 48	12 24	12 24	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	11 01	11 01	10 27	10 27	2 25	P.-Ladány érk.	1 28	1 45	5 03	9 43	11 28	1 10
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	Várád-Velence >	7 02	8 32	11 10	10 37	2 25	2 31	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta.						
M.-Peterd >	3 12	3 12	1 14	6 15	6 31	Nagyvárad érk.	7 11	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31	Debreczen i. V. v. V. v. Nagy-Léta- V. v. V. v.						
M.-Keresztes >	3 12	3 12	1 14	6 31	6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	Sáránd >	10 18	5 16	Nagy-Léta- V. v. V. v.			
Bors >	3 25	3 25	1 28	6 50	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	4 10	11 14	2 38	H.-Bagos >	10 28	5 26	M.-Pályi >	5 47	1 30	
Püspöki >	11 48	3 32	1 36	7 02	7 02	Bors >	2 47	11 54	11 54	11 22	11 22	1 37	H.-Pályi >	10 45	5 48	H.-Pályi >	6 03	1 48	
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	Mező-keresztes >	3 12	12 05	12 05	11 37	11 37	1 48	M.-Pályi >	10 57	5 59	H.-Bagos >	6 18	2 05	
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	Mező-Peterd >	3 30	12 17	12 17	11 50	11 50	2 05	N.-Léta- V. v. V. v.						
V.-Velence >	4 05	4 05	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	Vértés érk.	11 16	6 18	Debreczen é.	7 18	3 13	
F.-Vásárhely >	4 16	4 16	2 41	12 45	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	12 25	12 25	3 13	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.						
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	Báránd >	5 01	1 01	1 01	12 41	12 41	3 13	Sáránd ind. Sz. v. Sz. v. Derecske ind. Sz. v. Sz. v.						
Éléd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	Sáránd érk.	10 33	5 26	Derecske ind.	6 00	1 49	
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	Szolnok >	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	5 19	Derecske érk.	10 42	5 45	Sáránd érk.	6 20	2 09	
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 52	4 16	Ujszász >	11 44	3 58	7 32	3 37	5 39	5 39							
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	Rákos >	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58	5 58							
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	5 34	Budapest érk.	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50	7 50							
Kolozsvár érk.	3 30	8 33	10 08	6 59	5 55														

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelzi.
A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban étvéve:
 Éves évre... 16 kor.
 Egyévére... 4
 Helyben hárszox horváva:
 Éves évre... 20 kor.
 Egyévére... 5
 Vidékre postán szállítva:
 Éves évre... 24 kor.
 Egyévére... 6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszadadja
 vagy megörökösre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, okt. 12.

A választások után.

— Politikai tudósítónktól. —

Budapest, október 10.

Az ország kerületeiben eldőlt már a választási küzdelem. A még hátralevő huszonhárom pótválasztás mit sem változtat az eddigi eredményeken. A népkararat kimondotta a maga véleményét. Megelégedést keltett egyfelől, súlyos csalódást okozva sokaknak, főleg azoknak, akik eddig nem a népkararat igazi és tisztá megnyilvánulása által, hanem a korrupció és a választási atrocitások egész tömege által tartották fenn hatalmukat.

Az ideai képviselő választások bő alkalmat nyújtanak az éles szemű politikusnak a megfigyelésre. És az össz-eredményből — de nem az egyes pártok számerejéből — következtetést lehet vonni a belpolitika jövő átalakulására is.

Megelégedést keltett mindenfelé, hogy az erőszakos intransigens elemek többsége kimaradt a parlamentből. Értjük ez alatt a Bánffy-féle csoportot, a mely szokása szerint ismét jelszavakkal a liberális köpenybe burkolódzva ment bele a választási küzdelembe, de csufos vereséget szenvedett. A vezér maga, a ki pedig ezelőtt pár héttel oly vehemenciával támadta meg és utasította ki a szabadelvű pártból az agrár programot hirdető Károlyi Sándor grófot, a csata-

téren maradt, vele együtt az elmúlt rendszer legvittebb katonái. A hirhedt *ex-lex* törvényjavaslat aláírói közül 127-en buktak el a választási harcmezőn, köztük a parlament eddig nagyon számottevő elemei.

Mig ellenben azok, a kik eddig is a józan, békés politikának voltak hívei s a nép boldogulását nem jelszavak hangoztatásában, hanem egy közgazdasági program felállítása és végrehajtásában keresték, tömegesen kerültek be az új képviselőházba. Agráriusok nyolczvanan lettek megválasztva. S ez a szám azt jelenti, hogy a jövő parlament sokat fog mezőgazdasági kérdésekkel foglalkozni, vagyis elhanyagolt mezőgazdaságunk új életre fog kelni.

Ez a tény örvendetes. Kívánatos lett volna azonban, hogy ha a választások elvi harcában egy teljesen kidolgozott és reális alapra fektetett ipar program is szerepelt volna. Közel jövőben kerül ismét szőnyegre az új kiegyezés megkötése, szükség lesz tehát oly férfiakra, a kik a magyar ipar és kereskedelem érdekeit hathatósan megvédeni hivatva vannak. Ilyenek pedig bizony nagyon kevesen lettek megválasztva, a mennyiben már a múlt házban is csak gyéren voltak képviselve.

Érdekes és mindenesetre nagyon jellemző eredmény a függetlenségi eszmék nagy térfoglalása. A két függetlenségi frakció a multkor 60 tagból állott, s számuk most túlhaladja a 90-et. Pedig mind a ketten szervezetlenül mentek

bele a küzdelembe s sokat ártott nekik a testvérharc is, a mely közvetlenül a választások előtt ujult meg nagy erővel. Sok helyen hiányzott az alkalmas jelölt, Kossuth Ferenczet betegsége gátolta a kerületek körülutazásában. A másik vezér Ugron Gábor éppen a választási harcok alatt tűnődött legjobban, hogy maradjon-e továbbra is a politika mezején, vagy pedig visszavonuljon bérczes erdélyi magányába. A magyar kerületek 2/3-a mégis függetlenségi képviselőt választott, sőt már az oláh és szerb lakta vidékeken is terjedőben van a függetlenségi eszme.

Mind ez annak a jale, hogy a 67-es politika a mai állapotban túlélte már delelőjét s a magyar választó közönség komolyan gondolkozni is kezd a felett, hogy Ausztriával való szövetségünk megéri-e azt az áldozatot, amelyet érdekében hozunk.

Ha a függetlenségi pártok megértik végre a nép intő szavát s erélyes közgazdasági program fölállítására határozzák el magukat, akkor a jövő politikai átalakulások alkalmával az övék lesz a vezető szerep. A fő azonban az, hogy bele tudjanak illeszkedni a népélet gondolkodásába, a mely nem a frázisok hajszolásában, hanem megélhetésnek biztosításában keresi jövőjét.

A néppárt teljesen izoláltan ment neki a választási küzdelemnek. Hadat üzent mindenkinek, a ki nem vallott vele azonos elveket. A legnagyobb baja kétségen kívül jelöltjeinek népszerűtlen-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A k ö z ö n y.

Irta. Ujlaki Antal.

Tudtam, hogy délutáni négy órakor temetik s az óra már hármát ütött, mégis késlekedtem. Késlekedtem, mert arczomon nem a fájdalom boruja lebegett, hanem az a visszatevő fásultság, amely unalomról, fagyos közönyről, rideg egykedvűségről tesz tanúságot. Szerettem volna sirni, de inkább nevetésre torzult az arczom; nevettem magamat. A mint a tükrő előtt elmentem, észrevettem, hogy a fejembe tévedésből az öreg lakótársam horpadt czilinderét nyomtam, mely egész a fülemig ért. S én ezen most nevetni tudtam. Odakünn a sáros, stüppedékes talaju utcán, azon bosszankodtam, hogy miért nevetek én most, mikor annak temetésére akarok menni, a ki nekem legkedvesebb volt az életben.

Borongós, esős idő volt.

Sietve, köhécselve haladtak az emberek végig az utcán.

A sütőbolt előtt kint állott a vastag pék tulságosan elhízott leánya. Megütödvé bámul-

tam rá. Nini, hiszen ez a lány él még, hát akkor hogy van az, hogy ő halva van? Hiszen pár nap előtt még együtt sétáltak karoltva az utcán. Különösnek tetszett előttem, hogy míg az a lány majd kicsattan az egészségtől, addig ő egy élettelen, vérnélkül való váz.

Futó melegség áradt szét mellemben, a mint a szép péklányra néztem, de tovább menve, újra a halottleány jutott eszembe és mintha jéggel dörzsölték volna meg testemet, megborzongtam.

Dehát mért olyan egészséges ez a péklány és mért halott ő? Mért lepte meg épen az én kedvesemet az a halálhozó betegség? Mért épen ő? ...

Elhagyott, özvegy asszony egyetlen reménye, egyetlen vigasza, minden boldogsága volt Jolán. Összeroskadt a nehéz munkától egy nap az özvegyasszony és a kezéből kiejtett tűt a hü lány vette föl. Most már neki kellett az étellel küzdenie. Még lázasabban, még fáradhatatlanabban dolgozott, mint az édes anyja. Egy vasárnap délután sétálni ment a pék leánnyal. Verőfényes őszi nap volt. Az utcán a sárszemek, mint megannyi gyémánt-csöppek fénylettek a nap sugaraitól. A templom tornyának a kupolája, a borbélytányérok,

a Szlapecz csizmadia óriási csizmája szin-aranynak látszottak a nap ragyogó fényében. Gyermekszívük ártatlan lelkesedésével örültek a fiatal leányok a fényes vasárnap délutánnak. Mikor szürkült, mikor az utcákra köd ereszkedett le, elborult a két lány szive is. Szinte megsiratták az őszi délutánt; megsiratták, mint egy korán elhunyt kedves halottat. Kedd este volt, mikor hazamentek s Jolán, a ki elfelejtett magával kendőt hozni, meghült. Másnapra fekvő beteg lett. Egy kendő miatt! ... Harmadnap már konziliumot tartottak az orvosok s az anya kéztördelve állott a reménytelen beteg leány ágya mellett. Negyednapra már hadoklott a szegény Jolán. Hajnal felé még egyszer felsírta haldokló leányát a nyomoruságtól, zenvedéstől elgyötört szegény özvegyasszony. Nem hitte, hogy meghal; egy kendő miatt! Keblére ölelte két kezével, száját szájára kapcsolta és mégis elillant tőle az élet. ... A mi karjai között maradt, az egy élettelen váz volt, a melynek nyitva volt a szeme, de még sem tudott vele nézni, nyitva volt az ajka és mégis oly néma volt. ...

Hát nem volt bohóság egy kendő miatt meghalni? ...

Nini! hiszen már vagy négy házzal túl is

Honi készítményű
 Eredeti angol »
 Valódi olasz » és
 Pichler-féle gráci Loden

KALAPOK

az őszi idényre teljes

Fábry Testvérek

választékban megérkeztek és versenyképes áruk mellett beszerezhetők

uridivat üzletében, Nagyvárad Fő-utca.

Telefon 76.

— Aztán miért?

— Hát mert képviselőnek a feleségéhez még sem igen való már az efféle.

Makkainé most már majdnem sirva fakadt. Lesütötte a szemét s csak ennyit mondott őszinte bánattal:

— No lássa, nagyságos uram, én bizony nem tehetek róla. Ha az uramon olyan nagy tisztességet tettek, hát legyen most már az urak akarata. De engem csak hagyjanak a magam úján, hisz nem vétettem én az uraknak sohasem. Isten ugye, hogy én nem tehetek róla.

* Szünet az ipariskolában. Kir. tanfelügyelő ur rendelete értelmében tudatom a t. tanoncztartó mester urakkal, hogy okt. 14., 15., 16-án hétfő, kedd, szerdán a nagyvárad szünet alkalmából az ipariskolai előadások nem fognak megtartani. Nagyvárad, 1901. okt. 13. Ipariskolai igazgatóság.

* A pápa szüretje. A Vatikán kertjében a Torre Leonina közelében van egy kis szőlőkert, amelyet maga XIII. Leo pápa ültetett régebben és amelynek sok lőkéjét maga nemesítette. A pápa nagyon szereti ezt a kis szőlőkertet s ha nyáron átköltözik a kerti villába, úgy naponkint ki-kijár a tőkék közé, gondosan vizsgálgatja fejlődésüket, számlálgatja a firtöket és vinczelléjével, aki földije, gyönyörűséggel tippel a várható szüretre. A kis szőlőkert ezidén különösen szép szüretet ígért s a vinczellérek körülbelül száz hektoliter borra számítottak. Amikor a szőlő érni kezdett, Mocenni kardinális drótsövénnyel vétele körül a vatikán szőlőjét és szigorúan megtiltotta, hogy a vinczellérek kívül valaki oda betegye a lábát. A tilalom különösen a pápai örök ellen irányult, akik a Vatikán kertjeit őrzik, de e mellett úgy látszik, sokszor maguk lopkodták a szőlőt. Ennek következtében valósággal ellenséges állapot keletkezett a vatikáni örök és a vinczellérek között. Így állottak a dolgok s a vatikáni kertben már erősen készültek a szüretre, amikor mult hónap végén a jég elverte a szőlőt. Mogyorónagyságu jégdarabok hullottak alá, amelyek nemcsak az idej termést tették teljesen tönkre, hanem olyan pusztítást okoztak, hogy jövőre sem igen várható valamire való termés. Néhány napig titkolták az elemi csapást, de a kárörvendő pápai örök végre elárulták. Csak maga a pápa nem tudja még, hogy szüretjét elverte a jég. Rómában állandóan rossz idő van, úgy, hogy a pápa nem mozdulhatott lakásából s azt remélik, hogy a jövő tavaszig ismét rendbe hozzák a szőlőt.

* Potyázó vendégek. A multkoriban történt, hogy a margitszigeti vendéglős Jókai Mórt pörölte be azért, mert azon a banketten amelyen Jókai mint diszelnök vett részt, egy néhány ur nem fizette meg a bankett árát. Most ehhez hasonló eset történt Hódmezővásárhelyen, a hol a városi tanács Lukács György főispán beiktatása alkalmából nagy ebédet rendezett. Az ebéd persze sokan vettek részt, de mikor fizetésre került a sor, a bankettező urak egy része nem fizetett, valószínűleg úgy okoskodva, hogy az új főispán tiszteletére bármilyen nagy ebédet is végig eszik, de fizetni nem fizet. A vendégős, a ki 244 koronát egyáltalában nem tudott beszélni, egyszerűen a városi tanácshoz terjesztette be a potyázókra eső számlát s annak kiegyenlítését kérte. A tanács azonban bölcsen megtagadta a fizetést, aminek következtében a vendéglős most a várost pörli, mert az ebédet az rendezte. Hogy a pör eredménye mi lesz, azt nem tudjuk, de azt hisszük, az eset érdekesebb lett volna, ha a korcsmáros a főispánt pörli be, mert hát az is olyan diszvendég volt a banketten, mint Jókai a margitszigeti vacsorán.

* Abdurrahman emirről. Az elhunyt afghanistani uralkodó Abdurrahman emir sajátos keveréke volt a legkülönbözőbb tulajdonságoknak. Orvosai, dr. Gray és Miss Lillias Hamilton úgy írják le, hogy vegyüléke volt az embernek, az ördögnek és a tigrisnek. Nagyszerűen kifejlesztett érzéke volt a szép iránt és nem hiányzott belőle a nagylelkűség, de e mellett tudott roppant kegyetlen

lenni, még pedig nem elvből, hanem gyönyörűségből. Kifogyhatatlan volt a kínzások kitalálásában. A forró olaj, mint kivégzési eszköz, éppenséggel nem tartozott udvarában a kivételes dolgok közé, tél idején pedig a fagyasztást alkalmazta kiváló előszeretettel. Ez úgy történt, hogy a delikvenset egész csupaszon kikötötték egy cölöphöz és addig öntötték rá hideg vizet, míg az egész embert vastag jégréteg vette körül. Erős szervezett embernél néha két napig is eltartott, míg ezzel a móddal megölték. Az akasztást már igen szelíd büntetésnek gondolta és épen-séggel nem fukarkodott vele. Így főlemlítik róla a következő esetet: Kabul utcáin járva egy izben egy koldus borult a lábai elé.

— Ki vagy? — kérde az emir!
— Koldus — felelt a térdelő ember.
— És miből élsz?
— Az emberek alamizsnájából.
— Azt akarod ezzel mondani, hogy nem dolgozol?
— Nem dolgozhatom.
— Es csakugyan még sohasem dolgoztál?
— Soha!
— Nos, akkor ideje, hogy megszabaduljunk tőled. Ezzel az emir intett a mögötte haladó hóhérnak, a koldust megragadták, elvitték és a szegény ember néhány óra mulva már ott himbálózott az akasztófán.

x Őszi és Téli idényre legjobbka
elősmert Női, Férfi és Gyermekek carlsbadi cipők kizárólag *Fábry Testvérek*nél,
Nagyvárad, *Fő-utca* szereshető be. Telefon 76.

Vidéki megrendelések 10 koronán felül bérmentve.

EGYESÜLETEK.

Sebes-Körös-társulat ülése.

A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat, Gróf *Csáky* Lajos társulati elnök elnökléte alatt folyó hó 12-ik napján választmányi és közgyűlést tartott:

Jelen voltak: *Orley* Kálmán társulati alelnök, *Szarvassy* Arzen kir. főmérnök miniszteri megbízott, továbbá *Berger* Gyula, Dr. *Bárá* *Drechsel* Gyula, *Dobó* Imre, *Erdélyi* József, *Frankó* Endre, *Géczy* Géza, *Hoffmann* Mihály, *Jelentsik* István, *Iványi* Lajos, *Kovács* Gyula, *Mártonffy* Bogdán, *Nagy* P. István, *Nádudvary* Majos, *Otvös* Gyula, *Puskár* Gáspár, *Szigeti* Elek, *Tokay* Elek, Dr. *Várady* Zsigmond és *Weigl* Róbert, érdekeltségi tagok, valamint *Pekanovits* Imre igazgató-főmérnök, *Tabéry* Ármán szakaszmérnök, *Ficzek* Lajos társulati pénztárnok és *Katona* Bálint társulati nyilvántartó.

A társulat tagjai *Gallacz* János ker. felügyelő, valamint *Bertalan* Lajos műszaki tanácsos elhalálása felett érzett őszinte fájdalomnak adtak kifejezést azzal, hogy emléküket jegyzőkönyvileg megörökíteni határozták. Örvedetesen vették továbbá tudomásul, hogy a miniszter a vízépítéset kerületi felügyelői teendőinek ellátásával *Steinecker* Gábor műszaki tanácsost bizta meg. A társulat alapszabályait az e tárgyban kiküldött bizottságnak azon utasítással adták ki, hogy azt a miniszteri rendelkezésnek megfelelően letárgyalva határozathozatal végett a legközelebb tartandó közgyűlés elé terjesszék. A társulat folyó ügyei és munkálatairól bemutatott igazgató-főmérnöki részletes jelentést helyeslően vették tudomásul; végül pedig megállapították az 1902. évre a költségelirányzatot.

Igazságszolgáltatás.

Ujabb feljelentés Szelle ellen.

Mialatt Szelle ismeretlen helyen tartózkodik s a kiadott nyomozólevél se tudta kideríteni, hogy hol van, — felesége pedig Budapestre költözött; az aradi kir. törvényszéknél ujabb bűnvádi feljelentést adtak be kettőjük ellen, amelyben uzsoravétséggel vádoják őket. A feljelentést dr. Borsai Aron és neje bánfihunyadi ügyvéd adta be Szelle József és neje, szül. Fischer Margit ellen. A feljelentés szerint Szelleék 1900. márczius 5-én egy 5000 koronás váltó ellenében 4500 korona kölcsönt adtak Borsainak és nejeének. 1900. szeptember 5-én rendezték ezt a váltót Borsaiék, azaz adtak 3600 korona készpénzt és 1370 koronás váltót. Deczember 5-én az ujabb váltóra 1050 koronás váltót és 470 korona készpénzt adtak, ezt pedig márczius 5-én ismét törlesztették. Szóval a kapott 4500 koronára Borsaiék 5166 koronát fizettek, ami tehát kamatban 666 koronát tesz ki, míg a törvényben megengedett nyolcz százalék csak 222 koronát tenne ki. A feljelentők tehát kérik, hogy Szelleéket az uzsoravétségben bűnösnek mondják ki s a legutólszor Szelleéknél maradt váltót pedig, a melyet azok peresítettek is, semmisnek nyilvánítsa a bíróság. A feljelentést a Szelle ügy többi aktáihoz csatolják s valószínűleg csak akkor fogják elintézni, ha Szelle, akár a nyomozólevél következtén, akár a jószántából előkerül s a bíróság a család bukás ügyében is folytathatja a vizsgálatot.

IRODALOM.

Vergődés.

A fővárosi hírlapírói gárdának egyik szorgalmas, derék, rokonszenves tagja: *Auer* István *Vergődés* cím alatt egy kötet költeményt készült kiadni. Előfizetési felhívásában a következőket írja:

Közel nyolcz évi küzdelmes hírlapírói pályá áll mögöttem. E nyolcz évnek alig volt napja, melyen teljes szívvel ne tusakodtam volna társaim oldalán, tollal és szóval, a hol lehetett, tettel is, katolikus egyházam és magyar hazám jóvoltáért, úgy, a mint erre meggyőződéses katolikus hírlapíró csak képes. Sok keserűség és csalódás ért közügyeinkért vívott küzdelmemben. Magánéletemben még több . . .

De a jószágos Isten tévedéseimben, kétségeimben nem hagyott el; megtartotta hitemet s a hányszor s minél mélyebben sújtott, annyiszor újból felemelt. Es a szenved shez adott vigasztalást is: testet-lelket örlő, súlyos hivatásomhoz, lelki és szívbéli vergődésem enyhítésére — a költészetet. Amig kint állok a nyílt porondon, az elvek kimélete nem ismerő és pardont nem kérő harczosa vagyok: ám elhagyatott, magános otthonomba térve, a négy néma fal közé, levetem a küzdelem nehézfegyverzetét és akkor megtalálom önmagamot: a boldogságát, megnyugvását hasztalanul kereső, ifjusága álmait, vágyait, reményeit könyvtelen zokogással sirató embert.

Ez az én költészetem. Ebből születtek dalaim, melyeket folyó évi november végére egy kötetben *Vergődés* cím alatt kiadni szándékozom.

Tisztelettel megkérem azért főleg jóakaróimat, személyes ismerőseimet s mindazokat, kiknek érdeklődő figyelmét hírlapírói működésemmel s került kiérdemelnem: sziveskedjenek készülő kötetemre előfizetni, illetőleg azt megrendelni és barátaik, ismerőseik körében megrendelő aláírásokat gyűjteni. Ezt annál nagyobb bizalommal bátorodom kérni, mert előzetesen komoly bírálatnak vettem alá költeményeim s bíráloim megegyeznek abban, hogy a magyar katolikus költészetnek verseim nem fognak szégyenére válni.

A kötetet mintegy 8—9 ivnyi terjedelemben a magam költségén adom ki; izléses, szép kiállításáért a Szent István-Társulat *Stephanum* müntezete vállal szavatosságot. Egy

példány ára füzve 2 kor. 40 fill., diszes kötésben 4 kor.

Budapest, 1901. október havában kiváló tisztelettel *Auer István*, az »Országos Pázmány-Egyesület« titkára, az »Alkotmány« belmunkatársa. Budapest, IX., Mátyás-utca 6., I. em. 6/b.

Az »Egyházi Közlöny« 41. száma a következő tartalommal jelent meg: Vezérezik: Liberálisizmus — protestantizmus. — Egyházi értesítő. — Tárca: Fiume — Bari. — Az »Egyházi Közlöny«. — Hétről-hétre. — A zsidók és a magyarság. — Miniszteri utasítás. — A hitoktatók jogai. — Diarium. — Lelkipásztor. — Kérdések és feleletek. — Irodalom. — Személyi hírek. — Memento. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

A megrendelések Budapest, VII., Szegényház-tér 8. sz. alá a szerkesztőségbe küldendők. Előfizetési ára egy évre 10 kor.

TANUGY.

Az Ipariskolai bizottság ülése. Nagyvárad város iparoktatási bizottságának tagjait a városház tanácstermében f. é. okt. hó 18-án pénteken d. u. 4 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívom. Tárgy: Folyó ügyek. Nagyvárad, 1901. okt. 10. *Ragány János*, elnök.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Vasárnap: d. u. Vöröshaju este: Boszorkányvár.

Hétfő: Figaró házassága.

Kedd: Kismama (előszőr.)

Szerda: Kismama.

Boccaccio.

Az örökké kedves, örökké szép Boccacciót láttuk, ki tudja hányadszor s meg fogjuk még nézni, ki tudja, hányszor. Kellemes, dallamos zenéje, bűvös áriái, pajkos meséje ma éppen olyan üdén hatnak, mint hatottak évekket ezelőtt. Suppé zenéje ma is első helyen áll az operett-irodalomban.

Csupa tűz, csupa graciozítás a darab, ilyennek kell lennie a főszereplőnek, Boccaccionak is. Es erre a szerepre egyenesen rászületteit *Amon Margit*. Szép természetével, ügyes játékaival, pajkos jó kedvével s kedves énekével ezt tette egyik legjobb szerepévé s ebben mutatkozott már többször a magyar színpad egyik jeles szubrettjének. Csak itt-ott nem vigyáztunk kellőképp a tulerős magas hangokra. Énekekben tökéletes, kifogástalan *Fiametta* volt *Szekely Irén*. Hangjának minden lágyága és behizelgő csengése érvényre jutott. *Lányi Edith*, *Szekely Anna*, *Benkő Jolán* kisebb szerepekben tettek, kivéve *Benkő Jolán* énekét. A férfiak közül első helyen *Nyárait* illeti dicséret. *Lambertucció* jában sok ugyan még a tulzás, kiritt a tapsra vágyakozás is, de már a tavalyihoz képest haladást tapasztalunk a finomabb, igazi komikum felé. Néhány új, jellemző vonást találtunk alakításában. E ekével kitűnt *Pintér Imre*, ügyes játékaival *Bérczi Gyula*. *Perényi* hangján is érezhető volt, hogy több pihenőben van része. Megfelelő volt *Hunji* is.

Dicsérettel kell megemlékeznünk az ének-karról és a rendezésről is. Mindkettő hatásra számított és hatást ért el.

Es ezzel bezárva a színi idény második hetét, pár szóval visszatekinthetünk az eddigiekre. Eltekintve a megnyitó előadás szerencsétlen megválasztásától, a többi közül csak a *Loowodi* árva vizenyője ellen lehet kifogást tenni.

Egyébként a műsor változatos, élénk, az előadás menete némi haladást mutat a tavalyihoz képest.

Ha a haladás állandó lesz, a közönség mostani megelégedése és színházpártolása is állandó marad.

A Kismama bemutatója. Erdekes est lesz kedden színházunkban. A Vigszínház nagy népszerűségnek örvendő repertoár darabját: a *Kismama* című szellemes vígjátékot mutatják be. A kitűnő vígjáték főszerepeit *Pintérné*, *Erdélyiné*, *Szohner Olga*, *Kacziány Viola*, *Patak*, *Bérczy és Krasznay Andor* játsszák. A *Kismamát* ezenkívül még egyszer kitűzték a jövő hét műsorába.

A gascognei nemes. Suppé gyönyörű operettje, melyet a nagyvárad közönség évek óta nem látott, e hét végén színre kerül. Az operettben *Szekely Irénnek*, *Amon Margitnak*, *Pintérnek*, *Perényinek*, *Füredynek* és *Bérczinek* van kitűnő szerepe.

Figaró házassága. Hétfőn *Bonnarches* híres, pompás vígjátékát: *Figaró házasságát* adják. A vígjáték főszerepeit *Benkő Jolán*, *Erdélyiné*, *Pintérné*, *Szohner*, *Nyáray* és *Patak* játssza.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 16.

Idénybérlet 16.

Nagyváradon, vasárnap, 1901. okt. 13-án

délután 3 órakor, fél helyárral

V E R E S H A J U.

Népszínmű.

este fél 8 órakor, rendes helyárral

Boszorkányvár.

Operette.

1. felvonás: **A számkivetés.**
2. felvonás: **A fiatal nagyanya.**
3. felvonás: **Dáridó a boszorkányvárban.**
4. felvonás: **A bűvös álom.**
5. felvonás: **A boszorkányüzők.**

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 óra után.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztáryítás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap hétfőn, okt. 14-én

Figaró házassága.

Vígjáték

REGÉNY-CSARNOK.

KÖVESSÜK ÖT!

Irta: *Sienkiewicz Henrik*. Fordította: *dr. Rada István*.

15.

Utánok haladt a *Názareti Jézus*, két ór között. Ruhája fölé bíbor köpeny volt vetve, s tövis koronával koronázott fejről vér csöpögött. A vörös cseppek lassan folytak le az arczán, néhány megaludt a homlokán s hasonló volt a vörös boztyóhoz vagy korálgöngyhöz.

Sápadt volt és szelíden, gyenge, bizonytalan léptekkel haladt.

A nép gunyolódásai közepett ábrándozásba merültek látszott, a mely tullepett a látható világ határain; úgy tűnt föl, mint a ki

szakitott a földdel és nem hallja a gyűlölet orditozását; arczán bocsánat ült, mely felülmulta az emberi bocsánat mértékét, szánakozás, mely felülmulta az emberi szánalom mértékét; már a végtelenség fénykőre vette körül, felül állt minden földi bajon, szelid és szenvedő volt, szenvedő, mintha az egész világ összes szenvedései rázudulak volna.

— Te Igazság vagy! — suttogák *Antea* reszkető ajkai.

A menet e pillanatban egészen közel volt az ágyhoz, sőt egy pillanatra meg is állt, hogy az elől menő katonák utat törhessenek.

Antea most néhány lépésről látta a *Názaretit*. Látta, a mint a szellő játszott hajával, látta, a mint köpenyének viszfénye ráesett sápadt és átlátszó arczára.

A lömeg, mely megrohanta, szűk kört vont a katonák körül, a kik kénytelenek voltak kifeszíteni ijaikat, hogy az elíteltet megvédjék a nép dühétől. Mindenütt ökökre szoritott kezek emelkedtek; kidülledt szemeket, csikorgó fogakat, rendetlen szakállakat, tajtékzó és káromkodó ajkakat lehetett látni.

Ő egy tekintetet vetett körül, mintha kérdezte volna: »Mit vétettem nektek?« Azután az égre emelte szeméit és imádkozott.

— *Antea! Antea!* kiáltott föl *Cinna*.

De úgy látszott, nem hallotta szólítását. Nagy könnyecsek gördültek le arczán. Elfelelte baját; elfeledte, hogy napok és napok óta nem hagyta el ágyát.

Fölkelt és reszketve, mintegy szánalomtól és irgalomtól, de meg az örjögő nép iránti méltatlankodástól ittasan, tépni kezdte és a *Názareti* lábaihoz szórta a jáczintokat és almafa-virágokat.

A csend rögtön helyreált. Az egész néptömeget megkapta e remek római nőnek látása, a ki hódolatot tanusított az elítelt iránt.

Ez a fiatal asszony sápadt, beteges alakjára emelte tekintetét s ajkai mintegy áldást rebegtek.

Antea ágya vankosaira hanyatlott. A világgosság, jószág, remény és boldogság egész áradatát érzé magára ömölni s még egyszer suttogá:

— Te Igazság vagy!

Azután ismét könyek fakadtak szeméből.

Az elítelt már elhattadt s ama hely felé vezették, a hol, egy sziklamélyedésben, a három nyílás volt, melybe a keresztet beállítani akarták. A tömeg egy pillanatra eltakarta őt előle; de a vesztőhely emelkedettebb levén, *Antea* nemsokára viszontlátta a sápadt arczot és töviskoronáját.

A legionáriusoknak ismét igénybe kellett venni botjaikat, hogy a kivégzés előkészületeit zavaró néptömeget kellő távolban tartsák. A két latort felhúzták a két oldal-keresztre. A középső kereszt csucsára egy fehér táblát szegeztek, melynek két végét a feltámadt szél rázta.

(Foly. köv.)

TAVIRATOR.

Erzsébet herczegnő eljegyzése.

Bécs, október 12. (Saját. tud. táv.) *Lónyayné Stefánia* grófné leányát, *Erzsébet herczegnőt* *Windischgraetz* Otfó herczeg, ulanus főhadnagy jegyezte el, kibe *Erzsébet herczegnő* már régen szerelmes. Az udvari körök, miután nem óhajtották ezen házasságot, délvidékre küldték feledni a herczegnőt, azonban hasztalan; sápadtabb lett, hervadt napról-napra, szenvedett, de feledni nem tudott. Mostan édes anyja *Stefánia* járt ő felségénél ez ügyben, ki a házasságba beleegyezett s a nyilvános eljegyzés hétfőn meg is lesz tartva. A herczeg családja előkelő származású és az uralkodóházzal egyenrangú, 1873. született, tehát tíz évvel idősebb *Erzsébetnél*; atyja *Ernö herczeg*, anyja *Gettinger Kamilla herczegnő*.